

1193

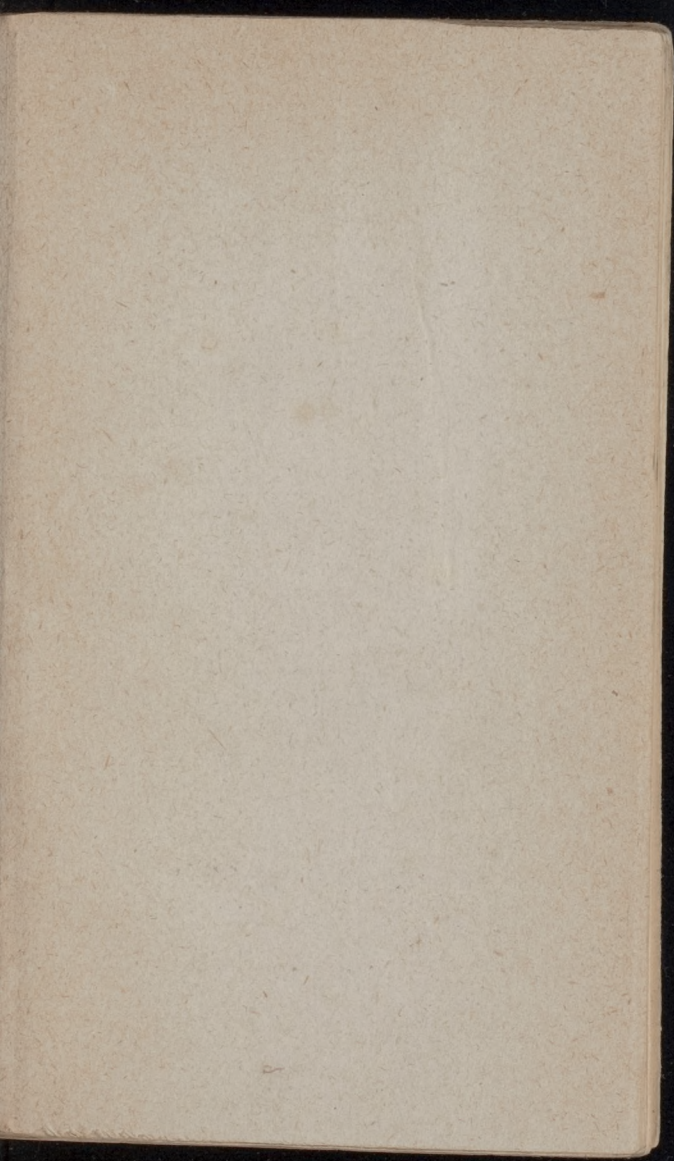
F 2

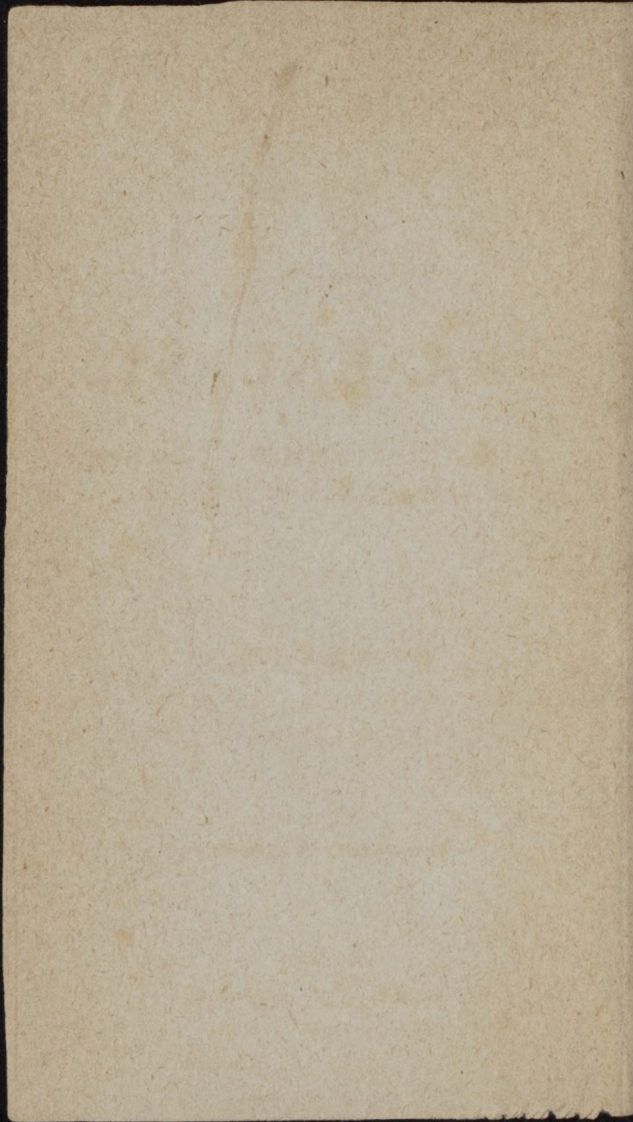
1193
Fr. 2

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK LEIDEN

01359319

PROEVE

EENER

HOLLANDSCH

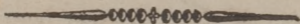
SPRAAKKUNST,

TEN GEBRUIKE DER ALGEMEENE ARMENSCHOOL;
IN DE GEMEENTE VAN DE H. ROSA,

OP

CURAÇAO.

Eerste Stukje.

Gedruckt
TE SANTA ROSA.
1849.

NED.
LETTER K.

PROEVE

EENER

HOLLANDSCHE

SPRAAKKUNST.

EERSTE LES

Kwantoe letters tien?
²⁰ Bientie seis,⁶

Koom noos ta parti ees letters?
^{hoe} ^{my} ^{die}

Na zelfklinkers i na medeklinkers.

Kwantoe zelfklinkers tien?

Sienkoe ees ta: a, e, i, o, u.

Pakiko noos ta jama nan zelfklinkers?

Pasoba noos poor papia nan, sien joedanza di oter letters.

Pakiko noos ta jama toer oter letters medeklinkers?

Pasoba noos no poor papia nan, sein joe-
danza di oen zelfklinker.

Kiko noos ta traha foor di letters?
Toer soorto di palabra.

Kwantoe soorto di palabra tien?
Diëes soorto :

Pa di 1. Zelfstandige naamwoorden.

» » 2. Lidwoorden.

» » 3. Bijvoegelijke naamwoorden.

» » 4. Voornaamwoorden.

» » 5. Werkwoorden.

» » 6. Telwoorden.

» » 7. Bijwoorden.

» » 8. Voorzetsels.

» » 9. Voegwoorden.

» » 10. Tussehenwerpsels.

TWEEDE LES.

Kwal palabra ta oen zelfstandig naamwoord?

Oen palabra, ki ta number di oen koos.

Kwantoe soorto di zelfstandige naamwoorden tien?

Doos soorto: algemeene i eigene zelfstandige naamwoorden.

Kwal palabra ta oen algemeen zelfstandig naamwoord?

Oen number, ki ta sierbi pa toer koos di ees mees soorto.

Kwal palabra ta oen eigen zelfstandig naamwoord?

Oen number, ki no ta sierbi pa toer koos di ees mees soorto.

Kwal di ees palabra aki ta oen eigen, i kwal ta oen algemeen zelfstandig naamwoord?

<i>Aardbeving</i>	. . . . .	tembloor.
<i>Amsterdam</i>	. . . . .	Amsterdam.
<i>Aruba</i>	. . . . .	Aruba.
<i>Berg</i>	. . . . .	seroe.
<i>Bonaire</i>	. . . . .	Bonaire
<i>Curaçao</i>	. . . . .	Curaçao.
<i>Dag</i>	. . . . .	dia.
<i>Damp</i>	. . . . .	damp.
<i>Droogte</i>	. . . . .	sekoera.
<i>Duisternis</i>	. . . . .	skoeridad.
<i>Eeuw</i>	. . . . .	sigloe.
<i>Eiland</i>	. . . . .	iesla.
<i>Hemel</i>	. . . . .	Cieloe.

<i>Holland</i>	. . . . .	Holland.
<i>Jaar</i>	. . . . .	anja
<i>Jan</i>	. . . . .	Goeän.
<i>Koude</i>	. . . . .	friöe.
<i>Kust</i>	. . . . .	koosta.
<i>Land</i>	. . . . .	tera.
<i>Laurens</i>	. . . . .	Laurens.
<i>Licht</i>	. . . . .	loes.
<i>Lucht</i>	. . . . .	aire.
<i>Maan</i>	. . . . .	lo na.
<i>Maand</i>	. . . . .	loena di anja.
<i>Martinus.</i>	. . . . .	Martinus.
<i>Middag</i>	. . . . .	merd'a.
<i>Morgen</i>	. . . . .	maienta.
<i>Nacht</i>	. . . . .	anootsji.
<i>Nikolaas</i>	. . . . .	Nikolaas.
<i>Noordkant</i>	. . . . .	Noordkant.
<i>Oogenblik</i>	. . . . .	inomeentoe.
<i>Oostpunt</i>	. . . . .	Oostpunt
<i>Regen.</i>	. . . . .	awa seroe.
<i>Rivier.</i>	. . . . .	riöe
<i>Rots</i>	. . . . .	baranka.
<i>Schaduw.</i>	. . . . .	sombra.
<i>Stad</i>	. . . . .	stad.

<i>Steen</i>	. . . . .	pie dr a.
<i>Ster</i>	. . . . .	strea.
<i>Suriname</i>	. . . . .	Suriname.
<i>Tain.</i>	. . . . .	koenoekoe.
<i>Uur</i>	. . . . .	ora.
<i>Vuur</i>	. . . . .	kandeela.
<i>Warmte</i>	. . . . .	kaloor.
<i>Water</i>	. . . . .	awa.
<i>Week</i>	. . . . .	semaan.
<i>Wereld</i>	. . . . .	moendoe.
<i>Westpunt</i>	. . . . .	westpunt.
<i>Wind.</i>	. . . . .	biëntoe.
<i>Wolk.</i>	. . . . .	noebia.
<i>Zee</i>	. . . . .	lamaar.
<i>Zon</i>	. . . . .	solo.

DERDE LES.

Kiko noos mesteer sabi di zelfstandige naamwoorden?

Nan geslacht, getal i naamval.

Kwantoe geslachten tien?

Trees: mannelijk geslacht, vrouwelijk geslacht
i onzijdig geslacht.

Kwal zelfstandige naamwoorden ta di mannelijk geslacht?

Toer ees, ki ta moestraa mi oen homber.

Kwal zelfstandige naamwoorden ta di vrouwelijk geslacht?

Toer ees, ki ta moestraa mi oen moeheer.

Kwal zelfstandige naamwoorden ta di onzijdig geslacht?

Toer ees, ki ta schierbier koe het nan dilanti.

Di kwal geslacht ees palabra aki ta?

<i>Barbier</i>	Kietadoor di barba.
<i>het Begin</i>	koemiensameentoe.
<i>het Bed</i>	kama.
<i>Biechtvader</i>	konfesoer.
<i>Broeder</i>	roeman homber.
<i>het Dak</i>	dak.
<i>het Einde</i>	kabameentoe.
<i>Gouverneur</i>	Gobernadoer.
<i>Grootmoeder</i>	wela.
<i>Grootvader</i>	awela.
<i>Handwerksman</i>	beende di officie.
<i>het Hok</i>	kaas di beestia.
<i>het Huis</i>	kaas.

<i>het Kind</i>	jiöe.
<i>Knecht</i>	kriaar homber.
<i>het Komfoor</i>	komfoor.
<i>Koning</i>	rei.
<i>Koningin</i>	reina.
<i>Koster</i>	sakristan.
<i>Kuiper</i>	kuiper.
<i>Matroos</i>	matroos.
<i>Meester</i>	meester.
<i>Meesteres</i>	matres.
<i>Meid</i>	kriaar mocheer.
<i>Meter</i>	madriena.
<i>Metselaar</i>	metselaar.
<i>het Midden</i>	meimei.
<i>Moeder</i>	mama.
<i>Naaister</i>	kosedoor.
<i>Pastoor</i>	pastoor.
<i>Peter</i>	padriena.
<i>Priester</i>	sacerdote.
<i>Prins</i>	prins.
<i>Schaapherder</i>	wardadoor di karneer.
<i>Schoenmaker</i>	sapateer.
<i>Slagter</i>	matadoor.
<i>Smit</i>	smit.

<i>Timmerman</i>	. . . .	karpenteer.
<i>Vader</i>	. . . .	tata.
<i>het Venster</i>	. . . .	bentana.
<i>Verwer</i>	. . . .	verfdoor.
<i>Visfcher</i>	. . . .	pieskadoor.
<i>Vrouw</i>	. . . .	moeheer.
<i>Waschvrouw</i>	. . . .	labadeera.
<i>Zadelmaker</i>	. . . .	trahadoor di sieja.
<i>Zilversmit</i>	. . . .	plateer.
<i>Zuster</i>	. . . .	roeman moeheer.

VIERDE LES.

Kwantoe getallen tien?

Doos: Enkelvoudig getal, i Meervoudig getal.

Ki teem oen zelfstandig naamwoord ta di enkelvoudig getal?

Ora noos ta papia di oen koos sool.

I ki teem oen zelfstandig naamwoord ta di meervoudig getal?

Ora noos ta papia di mas ki oen koos.

Koom ta hasi pa pone oen zelfstandig naamwoord na meervoudig getal?

Noos mesteer pone s ò en atlas di enkelvoudig getal.

Ki leem noos mesteer pone oen s?

Ora oen palabra ta kaba na *je*; i tras di palabra di doos lettergreep, ki ta kaba na *er, el, en.*

Pone awoor ees zelfstandige naamwoorden aki na meervoudig getal.

<i>Aardworm</i>	. . .	bietsji di tera.
<i>Arend</i>	. . .	rei di pagara.
<i>Beer</i>	. . .	beer.
<i>Beest</i>	. . .	beestia.
<i>Dier</i>	. . .	animal.
<i>Doffer</i>	. . .	palomba homber.
<i>Eekhoortje</i>	. . .	raton di kanja.
<i>Eend</i>	. . .	patoe.
<i>Ezel</i>	. . .	boeriekoe.
<i>Geit</i>	. . .	kabrietoe.
<i>Glimworm</i>	. . .	bietsji di kandeela.
<i>Hengst</i>	. . .	kabai.
<i>Hert</i>	. . .	binaar.
<i>Hond</i>	. . .	katsjoor.
<i>Kameel</i>	. . .	kameel.
<i>Kater</i>	. . .	poesi homber.
<i>Kolibrietje</i>	. . .	blinkertje.

<i>Konijn</i>	. . . .	Lonjntj.
<i>Kuiken</i>	. . . .	poëtoe.
<i>Leeuw</i>	. . . .	rei di beestia di kwa- ter pia.
<i>Merrie</i>	. . . .	jewa.
<i>Mier</i>	. . . .	fromienga.
<i>Muilezel</i>	. . . .	moela.
<i>Olifant</i>	. . . .	olifant.
<i>Paard</i>	. . . .	kabai ó jewa.
<i>Paauw</i>	. . . .	paauwies.
<i>Poes</i>	. . . .	poesje.
<i>Rups</i>	. . . .	bietsji di jerba.
<i>Schaap</i>	. . . .	karneer.
<i>Schorpioen</i>	. . . .	schorpioen.
<i>Slang</i>	. . . .	koleebra.
<i>Stier</i>	. . . .	toro.
<i>Tijger</i>	. . . .	tiger.
<i>Uil</i>	. . . .	pagara brocha.
<i>Valk</i>	. . . .	valk.
<i>Varken</i>	. . . .	poorko.
<i>Veulen</i>	. . . .	kabai moza.
<i>Vlieg</i>	. . . .	moeskieta.
<i>Vlinder</i>	. . . .	barboelette.
<i>Vogel</i>	. . . .	pagara.

<i>Wesp.</i>	. . . . .	maribomba.
<i>Woerd.</i>	. . . . .	patoe homber.
<i>Worm.</i>	. . . . .	bietsji.
<i>Zwaluw</i>	. . . . .	zwaluw.
<i>Zwijn</i>	. . . . .	poorko.

VIJFDE LES.

Kwal palabra ta oen lidwoord?

Oen palabra, ki ta bini dilanti di oen zelfstandig naamwoord, pa splika, ki noos ta papia di oen koos kwalkieer di ees soorto; o ki noos ta papia di oen koos na oen manneera, ki heende mesteer sabi kaba ta kwal. Si mi ta b.saa bo: *Doenaa mi oen pen*, anto mi ta pidie bo *kwalkieer pen*; ma si mi ta bisaa bo: *Doenaa mi ees pen*, ki mi a faa bo *ajeera*, anto mi ta sopone, ki bo sabi kaba *kwal pen* mi kieer.

Kwantoe soorto di lidwoorden tien anto?

Doos soorto: pa di 1. Bepalende lidwoorden, ees ta: *de* pa mannelijk i vrouwelijk geslacht, i *het* pa onzijdig geslacht. Pa di 2. Niet bepalende lidwoorden, ees ta: *een* pa

manneijk i onzijdig geslacht, i eene pa
vrouwelijk geslacht.

*Ki teem noos mesteer boeta oen bepalend
lidwoord?*

Ora noos ta papia di oen koos na oen ma-
neera, ki noos ta sopone, ki heende sabi
kaba ta kwal.

I ki teem oen niet bepalend lidwoord?

Ora noos ta papia di oen koos kwalkieer di
ees sooto.

Skierbi awoor, koe lidwoorden adeen, ees
ki ta sigi aki.

» » dat gj gekocht hebt was van mij.

Ees kaas, ki bo a koempra, tabata di mi.

» » dien gj ziet, is » rader van willem

Ees homber, ki bo ta mira, ta tata di willem

Leen mij » » en » »

Miaa mi oen kama i oen kaas.

» » die gj ziet, is » moeder van Maria

Ees moheer, ki bo ta mira, ta mama di Maria

» » » » en » »

Oen karpenteer oen labadeera i oen smit
zoeken werk.

ta boeska trabau.

ik zie » » met » » .
Ti ta mira oen jioe koe oen kabai.

ZESDE LES.

*Pakiko lidwoorden ta sierbi principal-
neentoe?*

en
a verbuigen zelfstandige naamwoorden.

Kiko ta verbuigen?

One oen zelfstandig naamwoord deen toer soe
naamvallen.

Kwantoe naamvallen tien?

kwatere di 1. ora heende ta hasi oen koos.

di 2. ora heende ta doonjo di oen koos.

di 3. ora ta doena oen koos na heende.

di 4. ora aksjon ta kai ariba heende.

One awoor oen bees deen toer soe naamval-

len, koe oen bepaald lidwoord: Tata, de

vader. mama, de moeder. kabai, het paard

Mannelijk Enkelvoudig.

1. Naamval. Tata, de vader.

2. » » di tata, van den vader.

3. » » na tata, aan den vader.

4. » » tata, den vader.

Mannelijk Meervoudig.

1. Naamval. Tata nan , de vaders.
2. » » di tata nan , van de vaders.
3. » » na tata nan , aan de vaders.
4. » » tata nan , de vaders.

Vrouwelijk Enkelvoudig.

1. Naamval. Mama , de moeder.
2. » » di mama , van de moeder.
3. » » na mama , aan de moeder.
4. » » mama , de moeder.

Vrouwelijk Meervoudig.

1. Naamval. Mama nan , de moeders.
2. » » di mama nan , van de moeders.
3. » » na mama nan , aan de moeders.
4. » » mama nan , de moeders.

Onzijdig Enkelvoudig.

1. Naamval. Kabai , het paard.
2. » » di kabai , van het paard.
3. » » na kabai , aan het paard.
4. » » kabai , het paard.

Onzijdig Meervoudig.

1. Naamval. Kabai nan, de paarden.
2. » » di kabai nan, van de paarden.
3. » » na kabai nan, aan de paarden.
4. » » kabai nan, de paarden.

ZEVENDE LES.

Pone awoor tambe deen toer nan naamvallen,
koe oen niet bepalend lidwoord: Oen tata,
een vader. Oen mama, eene moeder. Oen
kabai, een paard.

Mannelijk Enkelvoudig.

1. Naamval. Oen tata, een vader.
2. » » di oen tata, van eenen vader.
3. » » na oen tata aan eenen vader.
4. » » oen tata, eenen vader.

Vrouwelijk Enkelvoudig.

1. Naamval. Oen mama, eene moeder.
2. » » di oen mama, van eene moeder.
3. » » na oen mama, aan eene moeder.
4. » » oen mama, eene moeder.

Onzijdig Enkelvoudig.

1. Naamval. Oen kabai, een paard.
2. » » di oen kabai, van een paard
3. » » na oen kabai, aan een paard.
4. » » oen kabai, een paard.

Verbuig awoor oen bees ees palabra aki.

eene en de belooning. pagameentos.

het » een blad . blaadje.

de » eene brieven- koes di warda briefje.
lasch.

eene » de drukkerij. loegaar di traha boeki.

eene » de fout . . . . . falta.

de » eene griffel . griffie.

de » een inktkoker. inktpot.

eene lei . . . . . lei.

eene les . . . . . les.

eene liniaal . . . . . liniaal.

de » een muzijk- ki ta sienja oter muziek.
meester.

de » een onder- oen meester ki ta bay
meester. di oen oter.

het » een papier . pampeel.

het » een potlood. potlood.

een	» de regel.	regel.
een	» de schilder.	sakadoor di portret.
de	» een scholier.	moetsja di school.
het	» een schrift.	skierbimeentoe.
het	» een schrijf- boek.	boek di skierbi adeen.
het	» een schrijf- bord.	bord di skierbi arieba.
eene	» de schrijf- tafel.	meza di skierbi.
eene spons	. . .	spons.
eene straf.	. . .	kastiegoe.
de	» een taalmees- ter.	ki ta sienja oter oen linga.
een	» het woord.	palabra.
de	» een zandke- ker.	zandkoker.

ACHTSTE LES.

*Kwal palabra ta oen bijvoegelyk naam-
woord?*

Oen palabra, ki ta bini cerca oen zelfstandig
naamwoord, pa moestra koom ees koos ta.

<i>Aardig</i>	. . . . .	goestoso.
<i>Arm</i>	, ...	pover,
<i>Bekwaam.</i>	. . . . .	kapaas.
<i>Bitter</i>	. . . . .	marga.
<i>Breed</i>	. . . . .	hantsjoe.
<i>Broos</i>	. . . . .	koos ki ta kibra ligeet,
<i>Dankbaar.</i>	. . . . .	gradeciedoe.
<i>Dapper</i>	. . . . .	baleente.
<i>Deugdzaam</i>	, ...	birtoeöso.
<i>Diep</i>	. . . . .	hoendoe.
<i>Dik.</i>	. . . . .	diki.
<i>Dom</i>	. . . . .	bobo.
<i>Dun</i>	. . . . .	delegaar.
<i>Geel</i>	. . . . .	geel.
<i>Geestig</i>	. . . . .	spiëertoe.
<i>Gehoorzaam</i>	. . . . .	obedeciedoe.
<i>Gelukkig</i>	, ...	fortoenadoe.
<i>Groen</i>	. . . . .	berde.
<i>Getrouw</i>	. . . . .	fiëel.
<i>Goed</i>	. . . . .	bon.
<i>Groot</i>	. . . . .	grandi.
<i>Hard</i>	. . . . .	doeroe.
<i>Hoovaardig</i>	. . . . .	soberbe.
<i>Klein</i>	. . . . .	tsjikietoe.

<i>Koppig</i>	. . . . .	kabisoera.
<i>Kort</i>	. . . . .	kortiekoe.
<i>Koud</i>	. . . . .	fijje.
<i>Krom</i>	. . . . .	korkobaar.
<i>Laag</i>	. . . . .	abau.
<i>Lang</i>	. . . . .	largoe.
<i>Ligt</i>	. . . . .	ligeer.
<i>Lomp</i>	. . . . .	broetoe.
<i>Lui.</i>	. . . . .	flogo.
<i>Mager.</i>	. . . . .	flakoe.
<i>Mogelijk</i>	. . . . .	posibel.
<i>Morsig</i>	. . . . .	soecie.
<i>Nadeelig</i>	. . . . .	danjoso.
<i>Nederig</i>	. . . . .	hoemielde.
<i>Nieuw.</i>	. . . . .	nobo.
<i>Nuttig.</i>	. . . . .	oetil.
<i>Onaangenaam</i>	. . . . .	disgoestoso.
<i>Onbekwaam</i>	. . . . .	inkapaas.
<i>Ondankbaar</i>	. . . . .	malagradeciedoe.
<i>Ongehoorzaam</i>	. . . . .	desobedeciedoe.
<i>Ongeneeslijk</i>	. . . . .	inkoerabel.
<i>Ongetrouw</i>	. . . . .	infiëel.
<i>Oud</i>	. . . . .	bieeuw.
<i>Rond</i>	. . . . .	rondoor.

<i>Rood</i>	koraal.
<i>Schuldig</i>	koelpabel.
<i>Stil</i>	keetoe.
<i>Twijfelachtig</i>	doedoso.
<i>Tijdelijk</i>	teemporal.
<i>Valsch</i>	falsoe.
<i>Vast</i>	fierme.
<i>Vergenoegd</i>	konteentoe.
<i>Vet</i>	goordo.
<i>Vierkant</i>	ki tien kwater kaantoe.
<i>Vol</i>	jeen.
<i>Voorzigtig</i>	proedeente.
<i>Waarzig</i>	diegnoe.
<i>Wreed</i>	kroeëel.
<i>Zeker</i>	sigoer.
<i>Zoet</i>	doecie.
<i>Zuur</i>	zier.
<i>Zwart</i>	pretoe.
<i>Zwak</i>	zwak.

Oenda noos mesteer pone bijvoegelijke naamwoorden?

Maas partie dilanti di zelfstandig naamwoord,
i si ta koos, ki nan ta para tras di nan

zelfstandig naamwoord, anto noos no ta verhuigen nan noenka.

I kiko anto, ora oen bijvoeglijk naamwoord ta para dilanti di oen zelfstandig naamwoord?

Anto ees bijvoeglijk naamwoord meester ta poneer, deen mees geslacht, getal i naamval di soe zelfstandig naamwoord.

Ees aki sool ta basta?

No, noos meester pone aïnda oen e tras di bijvoegelijke naamwoorden, ora nan zelfstandige naamwoorden ta di mannelijk & vrouwelijk geslacht, ma ora nan zelfstandige naamwoorden ta di onzijdig geslacht, noos meester pone oen e tras di nan, solameentoe ora ta skierbi nan koe oen di ees trees palabra: *het*, ees. *dit*, ees aki. *dat*, ees aja.

Skierbi awoor na Hollandsch,

1.

Bon tata. Bon mama. Bon kabaï.

Oen bon tata. Oen bon mama. Oen bon kabaï

Di bon tata, Di bon mama, Di bon kabaï.

Na bon tata. Na bon mama. Na bon kabaï.

Di oen bon tata. Di oen bon mama. Di oen
bon kabai.

2.

Bon tata nan. Bon thama nan. Bon kabai nan.
Di bon kabai nan. Di bon tata nan. Di bon
mama nan. Na bon mama nan. Na bon
tata nan. Na bon kabai nan. Na oen bon
tata. Na oen bon thama. Na oen bon kabai.

3.

Di bon tata di oen moetsja homber pober.
Oen bon tata di oen bon mama. Moetsja
homber tsjikietoe di tata grandi. Kabai
goordo di bon roeman homber.

4.

Di oen kabai flakoe di oen homber bieeuw.
Oen katieboe homber flogo di oen moeheer
hoemielde. Di homber grandi di moeheer
tsjikietoe. Na karpenteer malagradiciedoe.

5.

Na oen moe'ja moeheer desobedeciedoe di
oen wela obedec'edoe. Ees komfoor bieeuw
di smit leger. Kaas tsjikietoe di oen pies-
kadoor pober. Matroos baleente di oen
moeheer kortikoe.

6.

Oen jöe kabisoera di oen tawela bieeuw. Oen
 bon labadeera di oen karpenteer ilogo. Ees
 bentaya berde di kaas koraal. Oen tentana
 pretoe di oen kaas blankoe. Koemiensa-
 meentoe di oen kaas nobo.

7.

Ees kabai grandi, pretoe di bisienja homber
 flakoe, tsjikietoe. Na dak koraal, bieeuw
 di kaas nobo, grandi. Na oen jöe birtoeöso,
 fiël di oen kriaar moebeer fortoenadoe,
 spiëertoe.

8.

Kaas grandi, nobo, berde di Goebetnadoor
 di Rei. Kabameentoe di ees kaas tsjikietoe
 di karpenteer bieeuw, pober. Oen dak lar-
 goe, abau, ligeer di oen trahadoor di sieju
 hoemiekle, bon, bieeuw.

NEGENDE LES.

*Kiko maas noos mest'er sabi di bijvoe-
 gelijke naamwoorden?*

Aan maneera di kompara oen koos koe oen oter, lo ki noos ta jama: gralo di komparasjon, *trappen van vergelijking.*

Kwantoe maneera tiez di kompara oen koos koe oen oter?

Doos: pa di 1. Noos poor moestra, ki oen koos ta maas ki algoen oter di soe soorto, asiena: *mi kabai ta maas grandi ki bo kabai*, ees noos ta jama: DE VERGROOTENDE TRAP.

Pa di 2. Noos poor moestra, ki oen koos ta maas ki toer oter di soe soorto, asiena: *mi kabai ta di maas grandi di toer*, ees noos ta jama: DE OVERTREFFENDE TRAP.

Koom noos ta hasi pa pone oen bijvoegelijk naamwoord deen vergrootende i deen overtreffende trap?

Pa hasi *de vergrootende trap*, noos mesteer pone er i pa hasi *de overtreffende trap*, noos mesteer pone *st* tras di bijvoegelijke naamwoorden, asiena: Groot, grandi. GrootER, maas grandi. GrootST, di maas grandi. Lang, largoe. Langer, maas largoe. LangST, di maas largoe.

Nan ta sigi mees regel di bijvoegelyke naam-
woorden.

Skierbi awoor na Hollandsch.

1.

Oen kabai grandi. Di oen kabai maas grandi.

Kabai di maas grandi. Na kabai di maas

grandi. Kabai grandi nan. Di kabai maas

grandi nan. Na kabai maas grandi nan.

Kabai di maas grandi nan. Di kabai di maas

grandi nan. Na kabai di maas grandi nan.

Kaas tsjikietoe. Kaas maas tsjikietoe. Kaas

di maas tsjikietoe.

2.

Oen bentana maas berde. Di bentana di maas

berde nan di kaas di maas largoe. Dak di

maas koraal di kaas di maas pretoe di bon

roeman homber. Di matroos di maas fieel.

Na matroos di maas fieel. Oen moeheer

maas hoemielde. Moeheer di maas hoemielde.

Na moeheer di maas hoemielde. Di moe-

heer di maas hoemielde.

3.

Oen kaas tsjikietoe. Di oen kaas tsjikietoe. Na

oen kaas tsjikietoe. Oen kaas maas tsjikietoe.

Di oen kaas maas tsjikietoe. Na oen kaas
 maas tsjikietoe. Oen jiöe kabisoera. Oen jiöe
 maas kabisoera. Di oen jiöe maas kabisoera.
 Na oen jiöe maas kabisoera. Jiöe di maas
 kabisoera. Di jiöe di maas kabisoera. Na
 jiöe di maas kabisoera.

4.

Pieskadoor pober. Pieskadoor maas pober. Pies-
 kadoor di maas pober. Na pieskadoor maas
 pober. Di pieskadoor maas pober. Pieska-
 door di maas pober. Di pieskadoor di maas
 pober. Na pieskadoor di maas pober. Oen
 pieskadoor pober. Di oen pieskadoor maas
 pober. Na oen pieskadoor di maas pober.
 Pieskadoor pober nan. Di pieskadoor maas
 pober nan. Na pieskadoor di maas pober nan.

5.

Oen kriaar homber broetoe di oen bon tata.
 Di oen kriaar homber maas broetoe di oen
 bon mama. Na kriaar homber di maas broe-
 toe di rei di maas grandi. Oen kriaar moe-
 heer hoemielde di oen reina fortoenadoe.
 Oen kriaar moeheer maas hoemielde di oen
 reina maas fortoenadoe.

Kriaar moeher hoemielde di reina fortoenadoe,
Di kriaar moeher maas hoemielde di reina
di maas fortoenadoe. Na kriaar moeher di
maas hoemielde di reina maas fortoenadoe.
Kriaar moeher di maas hoemielde nan di
reina fortoenadoe. Di jöe di maas spiëer-
toe di tata di maas bieeuw. Na tata di
maas bieeuw di oen jöe malagradeciedoe.

TIENDE LES.

Kwal palabra ta oen voornaamwoord?

Oen palabra, ki noos ta pone na loegaar di
oen zelfstandig naamwoord.

Kwantoe soorto di voornaamwoorden tien?

Seis soorto: di 1. ta jama persoonlijk voor-
naamwoord.

Kiko ta oen persoonlijk voornaamwoord?

Oen palabra, ki noos ta pone na loegaar di
number di oen persona.

Kwantoe persona tien?

Trees: di 1. Ees persona, ki ta papia.
Enkelvoudig: ik, mi. Meervoudig: wij, noos.

Di 2. Ees persona koe keende noos ta papia.

Enkelvoudig: gij, bo. Meervoudig: gij, boso.

Di 3. Ees persona di keende noos ta papia.

Enkelvoudig: hij, eel. Meervoudig: zij, nan.

*Koom noos ta verbuigen ees persoonlijk
voornaamwoord?*

Asiena: di 1. Persona.

Mannelijk i vrouwelijk.

Enkelvoudig.

Meervoudig.

1. Naamv. Mi, ik.	1. Naamv. Noos, wij.
2. » di mi, van mij.	2. » di noos, van ons.
3. » na mi, aan mij.	3. » na noos, aan ons.
4. » mi, mij.	4. » noos, ons.

Di 2. Persona.

Mannelijk i vrouwelijk.

Enkelvoudig.

Meervoudig.

1. Naamv. Bo, gij.	1. Naamv. Boso, gij.
2. » di bo, van u.	2. » di boso, van u.
3. » na bo, aan u.	3. » na boso, aan u.
4. » bo, u.	4. » boso, u.

Di 3. Persona.

Mannelijk.

Enkelvoudig.

Meervoudig.

1. Naamv. Eel, hij.	1. Naamv. Nan zij.
2. » di eel, van hem.	2. » di nan, van hem.
3. » na eel, aan hem.	3. » na nan, aan hem.
4. » eel, hem.	4. » nan, hem.

Di 3. Persona

Vrouwelijk.

Enkelvoudig.

Meervoudig.

1. Naamv. Eel, zij.	1. Naamv. Nan, zij.
2. » di eel, van haar.	2. » di nan, van haar.
3. » na eel, aan haar.	3. » na nan, aan haar.
4. » eel, haar.	4. » nan, haar.

ELFDE LES.

Kwal palabra ta oen werkwoord?

Oen palabra, ki ta moestra, ki heende ta
hasi oen koos.

<i>Aanbidden</i>	. . .	adora.
<i>Aanmaken</i>	. . .	toka.
<i>Afdroogen</i>	. . .	seka.
<i>Afsnijden</i>	. . .	korta afoor.
<i>Antwoorden</i>	. . .	responde.
<i>Begraven</i>	. . .	dera.
<i>Bakken</i>	. . .	traha pam.
<i>Bedienen</i>	. . .	sierbi.
<i>Bedriegen</i>	. . .	ganja.
<i>Beloven</i>	. . .	priminti.
<i>Betalen</i>	. . .	paga.
<i>Bewaren</i>	. . .	warda.
<i>Bezoeken</i>	. . .	bisita.
<i>Biechten</i>	. . .	konfesa.
<i>Rouwen</i>	. . .	traha oen kaas.
<i>Braken</i>	. . .	kibra.
<i>Dansen</i>	. . .	ballia.
<i>Deelen</i>	. . .	parti.
<i>Dekken</i>	. . .	tapa.
<i>Denken</i>	. . .	korda.
<i>Drinken</i>	. . .	hebe.
<i>Dromen</i>	. . .	soonja.
<i>Eeren</i>	. . .	honora.
<i>Eindigen</i>	. . .	kaba.

<i>Erven</i>	hereda.
<i>Eten</i>	kome.
<i>Erenaren</i>	ta pareeuw.
<i>Fluiten</i>	flijt.
<i>Folteren</i>	tormenta.
<i>Gaan</i>	bai.
<i>Gebieden</i>	manda.
<i>Gebruiken</i>	oeza.
<i>Gehoorzamen</i>	obedese.
<i>Gelooven</i>	kere.
<i>Genezen</i>	koera.
<i>Geven</i>	doena.
<i>Gewennen</i>	koestoema.
<i>Gooijen</i>	tira.
<i>Graven</i>	koba.
<i>Groeijen</i>	krese.
<i>Groelen</i>	kominda.
<i>Halen</i>	bai kohe.
<i>Hangen</i>	kologa.
<i>Heerschen</i>	goeberna.
<i>Helpen</i>	joeda.
<i>Hopen</i>	spera.
<i>Inbeelden</i>	imagina.
<i>Jeuken</i>	grabata.

<i>Juichen</i>	. . . .	grita di legriea.
<i>Kammen</i>	. . . .	peinja.
<i>Kennen</i>	. . . .	konose.
<i>Kiezen</i>	. . . .	skohe
<i>Kleeden</i>	. . . .	biesti.
<i>Klimmen</i>	. . . .	soebi
<i>Klinken</i>	. . . .	zona.
<i>Koken</i>	. . . .	koesjina.
<i>Komen.</i>	. . . .	bini.
<i>Koopen</i>	. . . .	koempra.
<i>Kijken.</i>	. . . .	weita.
<i>Laden.</i>	. . . .	karga.
<i>Leggen</i>	. . . .	pone.
<i>Lezen</i>	. . . .	leza.
<i>Liggen</i>	. . . .	droemi.
<i>Loopen</i>	. . . .	kore.
<i>Lijden.</i>	. . . .	soefri.
<i>Malen.</i>	. . . .	moela.
<i>Misfen</i>	. . . .	hera.
<i>Moorden</i>	. . . .	mata.
<i>Naaijen</i>	. . . .	kose.
<i>Nemen.</i>	. . . .	toema.
<i>Niezen.</i>	. . . .	niester.
<i>Noodigen.</i>	. . . .	nooi.

Offeren	cfrece.
Omkeeren.	bira.
Onderrigten	sienja oen oter.
Ontkennen	ninga.
Ontslapen	moeri.
Oordeelen.	hoesga.
Oorlogen	hasi gera.
Openen	habri.
Overlijden	moeri.
Plagen	fada.
Ploegen	bira tera.
Poten	planta.
Praten	papia.
Proeven	poerba komienda.
Putten	hala awa.
Regeren	goeberna.
Reizen	biäha.
Roeijen	rema.
Roemen	gaba.
Rotten	poetri.
Rusten	sosega.
Schreijen	jora.
Schrijven	skierbi.
Schrikken	spanta.

<i>Slaan</i>	dal.
<i>Slapen</i>	ta na soonjə.
<i>Slepen</i>	lastra.
<i>Snijden</i>	korta.
<i>Spelen</i>	hoenga.
<i>Staan</i>	para.
<i>Tellen</i>	konta.
<i>Temmen</i>	manza.
<i>Toonen</i>	moestra.
<i>Tooveren</i>	hasi broeha.
<i>Trekken</i>	hala.
<i>Troosten</i>	konsola.
<i>Twisten</i>	dispoeta.
<i>Vallen</i>	kai.
<i>Vangen</i>	kohe.
<i>Vasten</i>	joena.
<i>Vechten</i>	bringa.
<i>Vegen</i>	bari.
<i>Verklaren</i>	deklara.
<i>Verkoopen</i>	beende.
<i>Verliezen</i>	perde.
<i>Vertellen</i>	konta.
<i>Vliegen</i>	boela.
<i>Vullen</i>	jena.

<i>Wachten</i>	warda.
<i>Wasfchen</i>	laba.
<i>Weenen</i>	jora.
<i>Weten</i>	sabi.
<i>Wijzen</i>	moestra.
<i>Wisfelen</i>	troka.
<i>Zeggen</i>	bisa.
<i>Zitten</i>	sienta.
<i>Zoeken</i>	boeska.
<i>Zweeten</i>	soda.
<i>Zwemmen</i>	landa.

*Mi no poor moestra, ki oen persona a
hasi oen koos kaba ò lo hasi despoeëes?*

*Si, mi poor moestra: Pa di 1. ki oen heende
a hasi oen koos kaba, ees noos ta jama:
Verledene tijd, teempoe pasaar.*

*Pa di 2. ki oen heende ta hasi oen koos awoor
mees, ees noos ta jama: Tegenwoordige
tijd, teempoe preseente.*

*Pa di 3. ki oen heende lo hasi oen koos des-
poeëes, ees noos ta jama: Toekomende
tijd, teempoe ki ta bini.*

*Ora noos ta pone oen werkwoord deen toer
soe teempoe, noos ta vervoegen ees werkwoord.*

TWAALFDE LES.

Tien maas ki oer soorto di werkwoorden?

Si, pa di 1. tien hulpwerkwoorden, ees ta:
hebben, tien i zijn, ta.

Ripara bon, ki *hulp* kieer habla joedanza;
werk, trabau i woord palabra.

Pakiko noos ta jama; hebben i zijn hulp-
werkwoorden?

Pasoba nan ta joeda pa vervoegen oter werk-
woorden.

Koom noos ta vervoegen anto, hebben, tien?

Asiena:

Verledene tijd.

Enkelvoudig.

Mi tabatien, ik heb gehad.

Bo tabatien, gij hebt gehad.

Eel tabatien, hij heeft gehad.

Meervoudig.

Noos tabatien, wij hebben gehad.

Boso tabatien, gij hebt gehad.

Nan tabatien, zij hebben gehad.

Tegenwoordige tijd.

Enkelvoudig.

Meervoudig.

Mi tien, ik heb. Noos tien, wij hebben.

Bo tien, gij hebt. Boso tien, gij hebt.

Eel tien, hij heeft. Nan tien, zij hebben.

Toekomende tijd.

Enkelvoudig.

Lo mi tien, ik zal hebben.

Lo bo tien, gij zult hebben.

Lo eel tien, hij zal hebben.

Meervoudig.

Lo noos tien, wij zullen hebben.

Lo boso tien, gij zult hebben.

Lo nan tien, zij zullen hebben.

Ripara bon, ki bo mesteer pone ees palabra,
ki ta number di ees, kiko bo tien, dilanti
di gehad i hebben.

Asiena: Mi tabatien plaka. Ik heb *geld* gehad.

Lo mi tien plaka. Ik zal *geld* hebben.

DE TIENDE LES.

Koem noos ta vervo-gen ta, zijn?

Asiena :

Verledene tijd.

Enkelvoudig.

Mi tabata, ik ben geweest.

Bo tabata, gij zijt geweest.

Eel tabata, hij is geweest.

Meervoudig.

Noos tabata, wij zijn geweest.

Boso tabata, gij zijt geweest.

Nan tabata, zij zijn geweest.

Tegenwoordige tijd.

Enkelvoudig.

Meervoudig.

Mi ta, ik ben.

Noos ta, wij zijn.

Bo ta, gij zijt.

Boso ta, gij zijt.

Eel ta, hij is.

Nan ta, zij zijn.

Toekomende tijd.

Enkelvoudig.

Meervoudig.

Lo mi ta, ik zal zijn. Lo noos ta, wij zullen zijn.

Lo bo ta, gij zult zijn. Lo boso ta, gij zult zijn.

Lo eel ta, hij zal zijn. Lo nan ta, zij zullen zijn.

Ora noos ta poentra oen koos, anto *persoonlijk*
voornaamwoord mesteer bini tras di werk-
wood. Bo ta maloe, Gij zijt ziek. ; Bo ta
maloe? Zijt gij ziek?

Skierbi awoor na Hollandsch.

1.

Bo tabatien oen boeriekoe. Mi tabatien oen
kabai. Eel tabatien oen karneer. Nan tabatien
oen bon tata. Noos tabatien oen mama pober.
Boso tabatien oen roeman homber fortoenadoe.

2.

Bo tien oen karpenteer fiëel. Eel tien oen roe-
man moeheer soberbe. Mi tien oen kaas tsji-
kietoe. Boso tien oen tawela bieeuw. Nan
tien oen wela konteentoe. Noos tien oen
poorko pretoe.

3.

Lo bo tien oen bon meester. Lo mi tien oen
boekie nobo. Lo eel tien oen kastiegie grandie.
Lo noos tien oen pampeel blankoe. Lo nan
tien oen potlood largoe. Lo boso tien oen
liniaal largoe.

4.

; Bo tien oen boekie? ; Mi tien oen lei? ; Eel

tien oen inktpot? ; Noos tien oen griffie?
; Nan tien oen les? ; Boso tien oen zand-
koker? ; Lo bo tien oen kabai? ; Lo nan
tien oen jewa? ; Lo eel tien oen kaas?

5.

Smid di prins tien oen komfoor grandi. Ma-
driena di jiöe tabatien oen poesje blankoe.
Bon meester lo tien oen bon moetsja di
school. Oen bon palabra ta bon. Padriena di
sapateer ta oen bon wardadoor di karneer.

6.

Moeheer tsjikietoe di pieskadoor grandi ta oen
bon kosedoor. Kriiar homber flogo di ma-
troos proedeente ta oen heende di officie di
maas bobo. Moeheer flakoe di karpenteer kor-
tiekoe ta oen labadeera di maas konteentoe.

VEERTIENDE LES.

Kiko ta oen Telwoord?

Oen palabra, ki ta sierbi pa konta.

1. Een, oen. 2 Twee, doos. 3. Drie, trees.
4. Vier, kwater. 5. Vijf, sienkoe. 6. Zes, seis.
7. Zeven, sieete. 8 Acht, ootsjoe. 9. Negen,

noeëbe. 10. Tien, diees. 11. Elf, dieesoen.
 12. Twanlf, dieesdoos. 13. Derlien, dieestrees.
 14. Veertien, dieeskwater. 15. Vijftien, diees-
 sienkoe. 16. Zestien, dieesseis. 17. Zeventien,
 dieessieëte. 18. Achttien, dieesootsjoe. 19. Ne-
 gentien, dieesnoeëbe. 20. Twintig, bientie.
 21. Een en twintig, bientie oen. 22. Twee en
 twintig, biente doos. 23. Drie en twintig,
 bientie trees. 24. Vier en twintig, bientie kwater.
 25. Vijf en twintig, bientie sienkoe. 26. Zes en
 twintig, bientie seis. 27. Zeven en twintig,
 bientie sieëte. 28. Acht en twintig, bientie
 ootsjoe. 29. Negen en twintig, bientie noeëbe.
 30. Dertig, trienta. 40. Veertig, kwareenta.
 50. Vijftig, sinkweenta. 60. Zestig, seseenta.
 70. Zeventig, seteenta. 80. Tachtig, ootsjeenta.
 90. Negentig, nobeenta. 100. Honderd, cieentoe.
 101. Honderd en een, cieentoe i oen. 102.
 Honderd en twee, cieentoe i doos. 200. Twee
 honderd, doos cieentoe. 1000. Duizend, miel.

VIJFTIENDE LES.

Kiko ta oen Bijwoord?

Oen palabra, ki ta moestra koom oen *Bijvoe-*

gelyk naamwoord ta ; ò koom oen *Werk-*
woord ta sosode.

<i>Dagelyks</i>	toer dia.
<i>Altijd</i>	seemper.
<i>Maandelijks</i>	toer loena.
<i>Wekelijks</i>	toer semaan.
<i>Jaarlyks</i>	toer anja.
<i>Dikwijls</i>	moetsjoe bees
<i>Zelden</i>	poko bees.
<i>Nu</i>	awoor.
<i>Eindelijk</i>	alafien.
<i>Vroeg</i>	teemperan.
<i>Laat</i>	laat.
<i>Spoedig</i>	ligeer.
<i>Nooit</i>	noenka.
<i>Waar</i> , ...	oende.
<i>Hier</i>	aki.
<i>Daar</i>	aja.
<i>Nergens</i>	nigoen kamiena.
<i>Overal</i>	toer kamiena.
<i>Veel</i>	moetsjoe.
<i>Weinig</i>	poko.
<i>Genoeg</i>	basta.
<i>Ja</i> , ...	si.

<i>Neen</i>	no.
<i>Zeker</i>	sigoer.
<i>Niets</i>	nada.
<i>Naauwelijks</i>	apeena.
<i>Ook</i>	tambe.
<i>Waarom</i>	pakiko.
<i>Hoe</i>	koom.
<i>Wanneer</i>	ki teem.

Bijwoorden noos no ta verbuigen, nan ta keeda komo nan ta.

ZESTIENDE LES.

Kiko ta oen Voorzetsel?

Oen palabra, ki ta sierbi pa marra oen *Werkwoord* koe oen *Zelfstandig naamwoord*.

<i>Bij</i> , cerka di.	<i>Boven</i> , arieba di.
<i>In</i> , deen.	<i>Onder</i> , bau di.
<i>Met</i> , koe.	<i>Op</i> , arieba.
<i>Na</i> , despoeëes di.	<i>Ondanks</i> , kontra goestoe.
<i>Uit</i> , foor di.	<i>Naast</i> , oen bande di.
<i>Zonder</i> , sien.	<i>Volgens</i> , segoen.

Zelfstandig naamwoord di ees *voorzetsels* mesteer ta poneer deen 4. Naamval.

Skierbi awoor na Hollandsch ees aki:

1.

Mi tabata cerca di bo. Bo tabata deen kaas.
Eel tabata foor di kaas. Noos tabata oen
bande di eel. Boso tabata koe noos. Nan
tabata koe nan cerca tata di Gobernadoor.
Bo ta arieba dak. Mi ta bau di dak. Eel
ta oen bande di kaas.

2.

Noos ta sien tata. Nan ta sien mama. Boso ta
sien amiegoe nan. Lo bo ta deen kaas koe
bon roeman homber di metselaar tsjikietoe.
Lo mi ta oen bande di bo. Lo eel ta des-
poeëes di mi cerca bo. Lo noos ta bau di
boso. Lo nan ta arieba di noos. Lo boso ta
koe noos deen kaas grandi. Mi ta koe bou
meester deen school grandi. Bo ta koe kriaar
homber di Pastoor deen school maas grandi.

3.

¿ Eel ta cerca di bo? ¿ Bo ta cerca di nan?
¿ Nan ta pober? ¿ Nan ta foor di kaas? ¿ Boso
ta foor di stad? ¿ Mi tabata cerca di bo?
¿ Eel tabata arieba di nan? ¿ Noos tabata bau
di boso? ¿ Nan ta despoeëes di noos? ¿ Eel
ta koe bo? ¿ Bo ta koe nan? ¿ Nan ta koe noos?

ZEVENTIENDE LES.

Kiko ta oen, Voegwoord ?

Oen palabra , ki ta sierbi pa marra doos zin
koe oter.

Anders , sinon. *Te weten* , di sabi.

Ook , tambe. *Namelyk* , ees ta.

Maar , ma. *Ofschoon* , apisaar ki.

Nog , äienda. *A's ook* , komo tambe.

Dan , anto. *Maar ook* , ma tambe.

Omdat , pasoba. *Niet alleen* , non solameentoe.

En , i. *Insgelyks* , mees maneera.

Dewyl , ja ki. *Derhalve* , prees.

Skierbi awoor na Hollandsch.

1.

Lo mi ta cerca di bo , ma lo bo ta foor di
kaas. Lo mi ta deen kaas , apisaar ki boso
ta cerca di amiegoe di karpenteer. Lo mi ta
toer dia cerca di boso , ma boso lo ta tambe
cerca di noos. Mi tabata poko bees cerca
di nan , ma boso tabata moetsjoe bees aki.

2.

Awoor mi ta deen kaas , ma ki teem lo bo ta
aki ? ; Pakiko bo ta seemper teemperan aja ?

Ja ki bo tabata tambe aki, lo mi ta tambe
cerka di boso. Lo mi ta oen bande di kaas,
ma lo nan ta deen kaas. Apisaar ki boso ne
tabata cerca di nan, lo nan ta toer dia cerca
di boso. Lo mi ta koe boeriekoe pretoe di
karpenteer pober cerca di bo. ¿Lo bo ta
toer loena cerca di noos?

ACHTTIENDE LES.

Kiko ta oen Tusfchenwerpsel?

Oen palabra, ki ta moestra oen sjertoe ex-
pressjon di oen seentimeentoe.

Di legriea : ha , heisa !

Di triesteeza : ach , helaas !

Di deseeä : och , och of !

Di pidimeentoe : ei , ei lieve !

Di admirasjon : he , zoo !

Di verfoei : foei , weg !

Di dreigmeentoe : wee u !

Di stop : hem , hala , hei , hou !

**G E M E E N Z A M E
Z A M E N S P R A K E N ,**

BEHOORENDE BY DE:

PROEVE

EENER

HOLLANDSCHE

SPRAAKKUNST,

**TEN GEBRUIKE DER ALGEMEENE
ARMENSCHOOL, IN DE GEMEENTE
VAN DE H. ROSA,**

OP

CURAÇAO.

tweede stukje

DOOR

J. J. PUTMAN.

SANTAROSA.

1853.

E M E N A M E

A M E N S P A R A M E

BEHOORDE BY DE

PROVINCIE

LEIDEN

HOLLANDSCHE

SPRAAKKUNST

TEEN GEBRUIK DER ALPHABETISCHE
AANKENDELIJKE

lands stufje

door

J. J. P. VAN

SANTARON

1853

GEMEENZAME ZAMENSPRAKEN.

KONBERSASJON FAMILIAR.

1.

Goeden morgen , mijn
Heer!

Hoe vaart gij?

Ik vaar, God dank!
zeer wel.

Hoe gaat het thans met
uwe gezondheid.

Zeer wel, om u te die-
nen.

Ik heb u in langen
tijd niet gezien.

Ik ga zelden uit.

Wanneer komt gij mij
bezoeken?

Aanstaanden Zondag.

Morge sjon.

Koom bai.

Danki Dioos, mi ta
bon.

Koom ta bai awoor
koe bo saloer.

Masjaarbon, pa sier-
bie bo.

Ta basta teempoe, ki
mi no a miraa bo.

Poko bees mi ta sa-
li afoor,

Ki dia bo ta bini mi-
raa mi.

Dia domiengo ki ta
bini.

Voor of na den middag?

Na het eten.

Breng uwe zuster mede.

Met veel genoeg.

Mag ik u geloven.

Twijfelt gij er (daar)
aan?

Ik zal u dus verwachten.

Twijfel er (daar) niet
aan.

Nu, vaarwel dan.

Tot zondag.

*Mainta ó tras di
merdia?*

Despoeëes di kome.

Trese bo siesi tambe

Koe moet:joe goestoe.

Mi poor kere bo.

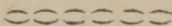
Bo ta doeda na ces ar?

Lo mi spera bo anto.

No doeda na ees ar.

Adioos anto.

Te dia domingo.

2.

Goeden avond, waarde
vriend!

Uw dienaar, mijn heer!

Ik ben geheel de uwe.

Kan ik u van dienst zijn.

Ik dank u zeer.

Gij hebt slechts te be-
velen.

Waar gaat gij zoo spoe-
dig naar toe?

Ik moet nog naar lui-

*Bon anootje, mi amre-
goe.*

Bo sierbidoor mi sjon.

*Mi ta hinterameente
na bo sierbiesi.*

*Mi poor hasi atgoen
koos pa bo?*

*Mi ta gradisi bo
masjaar.*

*Bo tien di manda
noema.*

*Oenda bo ta bai a-
siena poernaar?*

Mi mesteer bai koe.

ten gaan.

En van waar komt gij nu?

Ik ben even bij mijn
broeder geweest.

Wat nieuws heeft men
daar?

Niets bijzonders.

Ik heb gehoord dat N
overleden is.

Zoo, dat is een groot
verlies.

Die ongelukkige kinde-
ren!

Ja, wat zal er van die
arme schapen worden.

De Hemel weet het.

Wat zal men doen, het
is niet anders.

God beware u voor der-
gelijke verliezen.

Vaarwel, mijn heer! ik
wensch u gezondheid.

noekoe aienda.

*I di oenda bo ta bi-
ni awoor.*

*Mi tabata oen ratie-
koe cerka mi roeman.*

Ki nobo tien aja.

Nada partikoelaar.

*Mi a tende ki N
a moeri.*

*Zoo, ees ai ta oen
perde grandi.*

*Ees disgraciadoe
jioe nan.*

*Si, koom lo pasa
koe ees pobersitoe
nan.*

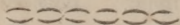
Dioos sabi.

*Kiko lo noos hasi
ta asiena kaba.*

*Dioos wardaa bo pa
tal perdemeentoe.*

Adioos, mi sjon!

*Dioos doena bo sa-
loer.*

3,

Hoe laat is het?

Het is half drie.

Koom laat ta?

Mitaar di trees ora.

Half drie , zegt gij ?

Het zal aanstonds vier
uur slaan.

Gij verzint u, het is nog
geen drie geslagen.

Ik verzeker u, dat het
twintig minuten over
drie is.

Gaat uw horologie wel
goed ?

Het loop een kwartier
voor.

En het mijne loopt een
half uur achter,

Misschien is het blijven
stilstaan.

Inderdaad, gij hebt ge-
lijk, het staat stil.

Is het op gewonden ?

Ja, het is opgewonden;
maar het loop toch niet.

Dan moet gij het schoon
laten maken.

Dat zal ik doen ; maar
ik geloof, dat er iets
in gebroken is.

De horologiemaker zal
het u wel zeggen,

Hoor, daar slaat het vier.

*Mitaar di trees bo
disi ?*

*Awooro kwater ora
lo bati.*

*Bo tien heraar, trees
ora no a bati aienda.*

*Mi ta sigoera bo,
ki ta bienti minuut
kaba pasaar di trees
ora.*

*Bo horologie ta bai
bon ?*

*Eel ta kamna oen
kwartoe adilati.*

*I ees di mi ta kam-
na oen mei ora atras.*

*Tal bees eel a keda
para.*

*Di berdad, bo tien
razon, eel ta para.*

Eel tien kwerde ?

*Si, eel tien kwerda;
ma koe toer ees eel
no ta kamna.*

*Anto bo mesteer lar-
ga liempia eel.*

*Ees lo mi hasi, ma
mi ta kere, ki oen
koos a kibra adeen.*

*Horologiemaker lo
bisa bo ees.*

Teende kwater ora

Dan zal ik mijn horo-
logie gelijk zetten.
En ik zal naar huis gaan.
Ik ook; want wij eten
om vier uur precies.

Nu dan vaarwel,
Smakelijk eten,
Insgelijk.

ta bati.

*Anto lo mi regla mi
horologie.*

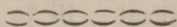
I lo mi bai kaas.

*Mi tambe; pasobra
noos ta kome net na
kwater ora.*

Bam adioos anto.

Bon appetied.

Mees koos.

4.

Wat is het heden voor
weder.

Het is schoon weder.

Ik geloof dat het re-
genen zal.

Ik geloof neen.

Ik geloof ja.

Ik wed neen.

Ik wed ja.

Gij hebt het inderdaad
geraden.

Zie daar, het régent
eeds.

leeft het verleden
nacht ook geregen?

Ik weet het niet; maar
ik geloof het wel.

Ki weer ta awe?

Ta boenieta weer.

*Mi ta kere ki lo
jobe.*

Mi ta kere ki non.

Mi ta kere ki si.

Mi ta poesta ki non.

Mi ta poesta ki si.

Bo a raai di berdad.

*Mira aja, ta jobe ka-
ba.*

*Anootje pasaar ajobe
tambe?*

*Mi no sabi; ma mi
ta kere ki si.*

Waar is mijn paraplu?
Ik moet uitgaan.

Wacht tot dat de regen ophoudt.

Ik geloof dat hij zo gauw niet ophouden zal.

En ik geloof, dat het reeds opgehouden heeft met regnen.

Inderdaad, het regent niet meer.

Dat is mij zeer aangenaam.

Maar mijn Heer! ik raad U uwe laarzen aan te trekken.

Waarom? dat is niet noodig.

Nu, ik verzeker U dat het zeer morsig is op de straat.

Oenda mi paraplu ta?
Mi mesteer bai afoor.

Warda te ora awa a pasa.

Mi ta kere ki eel lo no stop asiena preestoe.

I mi ta kere ki a stop kaba di jobe.

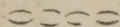
Di berdad, no ta jobe mas.

Mi ta masjaar konteentoe di ees ai.

Ma mi sjon! mi ta konsegaa bo di biesti bo leers.

Pakiko, ees no ta di mesteer.

Awoor, mi ta sigoeraa bo, ki tien masjaar lodo na kaija.

5.

Hoe oud zijt gij?

Ik ben zestien jaar.

Hoe oud is uw broeder?

Hij is vijf en twintig.

Koom biewuw bo ta?

Mi tien dieesses anja.

Koom biewuw bo roeman ta?

Eel ten bienti sienkoe.

Hoe oud is uw vader?

Hij is zeventig jaar.
Mijne moeder is tachtig jaar.

Het is een hooge ouderdom.

Ik dacht niet dat zij zoo oud was,

Is uw vader nog in leven.

Mijn vader en mijne moeder zijn reeds overleden.

Mijn vader is al twee jaren dood.

Hoe veel broeders hebt gij?

Ik heb er geen in leven

Zij zijn alle jong gestorven.

Dat is droevig voor u.

Wij moeten alle eenmaal sterven.

Denk daar dikwijls aan.

Vaar wel, groet uwe familie van mij.

Zonder mankeeren.

Wees zoo goed en zeg

Koom bieuw bo tata ta?

Eel tien seteenta anja.
Mi mama tien otsjeenta anja.

Ta oen bon bigeesa.

Mi ro a korda ki eel ta asiena bieuw.

Bo tata ta na bieda aienda.

Mi tata i mi mama a moeri kaba.

Ta doos anja kaba ki mi tata a moeri.

Kwantoe roeman bo tien.?

Mi ro tien nigoen na bieda.

Nan toer a moeri moet sja.

Ees ai ta triestoe pa bo.

Noos toer mesteer moeri oen dia.

Korda moetsjoe bees na ees ai.

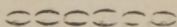
Adioos, koemienda bo familie pa mi.

Sien falta.

Bo kieer ta asiena bon

uw, vriend Frans, dat
ik nog dezen avond
bij hem zal komen.
Naar huis gaande zal
ik bij hem aangaan.

di bisa bo amiego Frans,
ki lo mi bini ees
anoote aında cerka eel.
Ora mi ta bai kas lo
mi pasa cerka eel.

6.

Leen mij even uw
pennemes.

Zie daar hebt gij het.
Het is zeer bot,

Dat weet ik wel; maar
ik heb geen ander.

Heb de goedheid, mij
deze pennen te verma-
ken.

Met veel genoegten.

Wat heb ik slecht
papier.

Gij klaagt altijd over
uw papier.

Ik bid u, zie eens,
hoe het vloeit.

Waarom koopt gij geen
beter?

Op het gezicht schijnt
het goed te zijn.

Geef mij een weinig
van uw inkt; want
de mijne is te dik.

Fia mi bo pennemes
pa oen momeentoe.

Ate

Eel ta masjaar stomp.

Mi sabi, ma mi no tien
oter.

Hasi mi plezier di
korta ees pen nan aki
pa mi.

Koe moetsjoe goestoe.

Ki mal pampeel mi
tien.

Bo ta keba seemper
arieba bo pampeel.

Mi ta pidi bo, mira
koom eel ta vloe.

Pakiko bo no ta koem-
pra mehoor.

Na biesta eel ta parce
bon.

Doenaa mi oen poko di
bo inkt; pasoba ees di
mi ta moetsjoe diki.

Zie daar hebt gij een
weinig.

Ik dank u.

Hebt gij uw voorschrift
geschreven?

Ja, ik heb het geschre-
ven; maar zonder
datum.

Den hoeveelsten is het
van daag.

Wij hebben heden den
derde.

Gij schrijft veel te
gaauw.

*Ata aki bo tien oen
poko.*

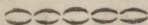
*Mi ta gradisie bo.
Bo a skierbi bo exem-
pel?*

*Si, mi a skierbi eel;
ma sien dato.*

*Di kwantoe noos tien
awe.*

*Awe noos tien di
trees.*

*Bo ta skierbi moetsjoe
ligeer.*

7,

Ik ken mijne les nog
niet.

Gij hebt nog tijd genoeg.

Ik zal ze eens bij
u opzeggen.

Geef mij uwe spraak-
kunst

Daar is ze.

Leen mij, als het u
belieft, een vel
postpapier.

Ik zal papier laten

*Mi no sabi mi les
aienda.*

*Bo tien basta teempoe
aienda.*

*Lo mi doenaa bo eel
oenbees.*

*Doenaa mi bo spraak-
kunst.*

Ata eel.

*Fia mi, si bo kieer,
oen vel di postpa-
pier.*

Lo mi larga boeska

halen, en U een an-
der te rug geven,

Zie daar is er een.
Het is niet noodig,
dat gij mij een an-
der terug geeft.

Dan dank ik u vriende-
lijk.

Wat wilt gij schrijven.
Ik wil een brief schrij-
ven,

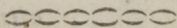
Aan wien.

Aan den Heer van *El-
penbeen*.

Waar hebt gij den
inktkoker gezet?

Daar staat hij immers
op de kleine tafel.

Gij hebt gelijk, ik had
hem niet gezien.

8.

Ik heb goeden eellust.
En ik insgelijks.

Ik kan u zeggen, dat
ik grooten honger
heb.

Mijn dunkt, dat het

*pampeel, i lo mibal-
be doenaa bo oen o-
ter.*

Mua ata oen aki.

*No ta di mesteer, ki
bo ta doenaa mi
oen oter atrobe.*

*Anto mi ta gradisie
bo amiestosameente.*

Kiko bo kieer skierbi?

*Mi kieer skierbi oen
briefje.*

Na keende?

*Na sjon van Elpen-
been.*

*Oenda bo a boeta
inktpot*

*Eel ta para aja arie-
ba meza tsjikietoe.*

*Bo tien razon mi no
a mira eel.*

Mi tien appetied.

I mi tambe.

*Mi poor bisa bo, ki
mi tien masjaar
hamber.*

Ta parcee mi, ki ta

meer dan drie da-
gen geleden is, dat

ik niets gegeten heb.

Ik sterf van honger.

Hebt gij niets voor mij
om te eten?

Wilt gij ontbijten.

Ja zeker, hoe eer hoe
liever.

Is het dan nog geen
tijd om te ontbijten?

Misschien voor u; maar
ik kan zoo vroeg niet
eten.

Waar om hebt gij zulk
een' grooten honger.

Om dat ik gisteren niet
gegeten heb.

Hebt gij dan gisteren
niets gegeten?

Neen, ik heb niets dan
een stuk brood gegeten.

Nu dat heet ik ook geen
eten.

Maar ik heb dorst.

Wilt gij een glas wa-
ter?

Ja, wel twee.

*trees dia kaba, ki
mi no a kome nada.*

*Mi ta moeri di ham-
ber.*

*Bo no tien nada pa
mi kome?*

Bo kieer almorza?

*Sigoer, mas preestoe
mas mehoor.*

*No ta ora aienda anto
di almorza?*

*Podiseer pa bo; ma
mi no poor kome
asiena tempran.*

*Pakiko bo tien tantoe
hamber.*

*Pasoba mi no a kome
nada ajera.*

*Bo no a kome nada
ajera?*

*No, mi no a kome
nada, oen pida pam
sool mi a haija.*

*Awoor, ees ai no ta
jama kome tampako.*

*Ma mi tien seed tam-
be.*

*Bo kieer oen glas di
awa.*

Si, mas ki ta doos.

Ik zal een kopje koffij
voor u zetten.

Misschien houdt gij
meer van thee.

Het is mij onverschil-
lig.

Wilt gij dan groene
of zwarte thee?

Welk onderscheid is er
tusschen die beide?

Zwarte thee is in de
zon, en groene in
den oven gedroogd.

Het spijt mij, dat ik u
zoo laat wachten.

Het water kookt nog
niet.

Wilt gij suiker en melk.

Ik dank u, ik gebruik
geen melk.

Moet gij zelf ook geen
thee drinken?

Nee, ik zal een kop
koffij nemen.

Wil ik u een glas bier
of wijn schenken?

Een glas bier? Kom

*Lo mi traha oen kop
koffy pa bo.*

*Talbees bo ta prefera
thee mehoor.*

Pa mi ta mees koos.

*Bo kieer anto thee
berde o pretoe.*

*Ki defferentia tien
deen di ees doos?*

*Thee pretoe ta sekaar
na solo i berde deen
forne.*

*Ta dweel mi, ki mi
ta larga bo warda
asiena.*

*Awa no ta herebe
aienda.*

*Bo kieer soeker i
leetsje.*

*Danki mi no ta gas-
ta leetsje.*

*Bo mees no mesteer
bebe thee tambe?*

*No, lo mi toema oen
koppi koffi.*

*Bo kieer mi basja oen
glas di serebees o
bienja pa bo?*

Oen glas di serebees?

aan, dat zou niet slecht zijn.

Bier is een gezonde drank.

Het ware te wenschen dat men minder rum gebruikte.

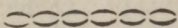
Dat zou eene weldaad voor de gansche maatschappij zijn.

*Bam lo no ta ma-
loe.*

*Serebees ta oen bibie-
da saloer.*

*Mara ki heende taba-
ta gasta mas poka
rom.*

*Ees ai lo tabata oen
faboor pa hinteer
sociëdad.*

10.

Mijn vriend, kom de-
zen middag bij mij
eten.

Gij zijt wel vriendelijk,
het zal mij zeer
aangenaam zijn.

Ik heb nog eenige za-
ken te verrigten; maar
in een' oogenblik
zal ik terug zijn,

Tot straks dan.

Ha! zijt gij reeds te-
rug gekomen?

Ik ben niet lang uitge-
bleven.

Heeft men de tafel
reeds gedekt?

*Mi amiego, bini ko-
me merdia cerka
mi.*

*Bo ta bieen bon, lo
ta oen plezier pa
mi.*

*Mi tien algoen affer
aienda di hasi; ma
na oen momeentoe
lo mi bolbe.*

Te aworo anto.

Ha! bo a bolbe kaba.

*Mi no a tarda moet-
sjoe.*

*Nan a pone meza ka-
ba,*

O ja, men brengt het
eten al op.

Wij zullen eerst soep
eten.

Mag ik U een stukje
van dit gebraden
vleesch geven.

Wilt gij vet of mager
hebben

Een weinig van beide.
Zult gij geen gekookt
vleesch eten?

Ik wil liever gebraden
vleesch hebben.

Houdt ge niet van ge-
bakken visch?

Dat vleesch is al te
gaar.

Wat! het mijne is
gaansch raauw.

Wees zoo goed en geef
me een stuk brood.

Wilt ge versch of oud-
bakken brood?

Ge zijt een klein eter.
Ik heb genoeg gegeten.

O si, nan ta trese ko-
mienda kaba.

Lo noos bebe soppi
promeer.

Mi poor doena bo oen
pida di ees karni
hasaar aki?

Bo kieer goordoe ó fla-
koe?

Oen poko di kada.
Lo bo no kome karni
herebeer

Mshoor mi kieer kar-
ni hasaar.

Bo no ta stima pies-
kaar hasaar.

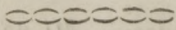
Ees karni aĩ ta moetsjoe
koesjier.

Kiko? ees di mi ta toer
koeroer.

Hasie mi faboor di
doena mi pida pam.

Bo kieer pam freesko
ó bieeuw.

Bo ta kome poko.
Mi a kome basta.

Waarom komt gij zoo laat?

Ik dacht, dat het nog vroeg genoeg was.

Ik geloof, dat ge u onderweg hebt opgehouden.

Ja, ik ben even bij den Heer van Flansdalen aangeweest.

Ik ben dezen morgen ook te laat opgestaan.

Ik geloof, dat ge u niet eens gewasschen hebt.

Weet je niet, dat ik geen morsige kinderen dulden kan.

Ik zal voortaan trachten altijd zindelijk te zijn.

Sta altijd vroeg op, verrigt uwe morgen gebeden, en zorg uwe handen en uw aangezicht te wasschen, uw haar te kammen, uwen mond te spoelen, en uwe tanden

Pakiko bo ta bini asiena laat.

Mi a korda, ki tabata basta teempran aien da.

Mi ta kere ki bo a taida na kamiena.

Si, mi a pasa oen ratiekoe cerkasjon van Flansdalen.

Mi a lamanta tambe moetsjoe laat awe.

Mi ta kere, ki bo no a laba bo kara mees.

Bo no sabi anto, ki mi no poor wanta ningoen moetsja soesi.

Lo mi perkoera desdi awoor di ta seemper liempi.

Lamanta seemper tempran, hasi bo orasjon di maienta, i perkoera di laba bo manoe i bo kara, di penja bo kabei, di spoela bo boka i di liempia bo dieente.

schoon te maken.
Mijn heer! mag ik eens
achter gaan?
Gij zijt pas gekomen
en gij vraagt terstond
om achter te gaan.

Ik zie wel, dat gij
uwen tijd maar zoekt
te verkwisten.

Denk om de deur achter
u toe te trekken.

Waarom hebt ge de
deur open gelaten?

Ik heb ze (*dezelve*)
open gevonden.

Meneer! mi poor bai
afoor poko.

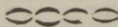
Ta awoor noema bo
a jega i bo ta pidi
oen bees pa bai a-
foor.

Mi ta mira bieen, ki
bo ta boeska noema
di perde bo teempoe
pornada.

Korda di sera poorta
bo tras.

Pakiko bo a larga poor-
ta habrier?

Mi a haïja eel habrier.

12.

Het is tijd om te schrij-
ven, neem uw voor-
beeld.

Hebt ge eene pen, pa-
pier en inkt?

Ik heb alles wat ik
noodig heb.

Zorg nu langzaam en
netjes te schrijven.

Pas op om geene vlak-

Ta ora di bai skierbi,
toema bo exempel.

Bo tien oen pen, pam-
peel i inkt?

Mi tien toer kiko mi
mesteer.

Perkoera awoor di
skierbi pokopoko i
bonietoe.

Mira pa no hasi vlek

ken op uwe schrift
te maken.

Het zijn geene vlakken,
maar het papier
vloeit.

Wees zoo goed mij een
vel postpapier, lak en
ouwels te geven.

Kan de knecht dezen
brief niet naar den
post brengen, en het
port betalen?

Ja, maar vraag hem
of hij geld genoeg
bij zich heeft.

Hebt gij geld bij u?
Ik heb geen geld ge-
noeg bij mij.

Wel, dan zal ik er u
nog wat bij geven.

Leen het mij maar,
morgen zal ik u alles
teruggeven.

Dat vergeet gij wel eens,
schoon het zeer slecht
gehandeld is.

deen bo skrift.

Ees ai nan no ta vlek,
ma ees pampeel ta
vloei.

Hasie mi faboor di
doenaa mi oen vel
di postpapier, lak i
ouwels.

Kriaar no poor hiba
ees briefi aki na post,
i paga soe vracht?

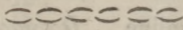
Si, ma poentra eel si
eel tien basta plaka
koe eel.

Bo tien plaka koe bo.
Mi no tien basta plaka
koe mi.

Wel, lo mi doenaa bo
aienka poko acerka.

Fiaa mi ees ai noema,
manjaan lo mi bolbe
doenaa bo toer.

Ees ai bo ta loebida
algoen bees, apisaar
ki ta masjaar mal
hasier.

Waar is de meid
 Ik weet het niet; maar
 ik geloof, dat zij in
 de keuken is.
 Heb de goedheid haar
 te roepen.
 Maria, mijnheer vraagt
 naar u.
 Wat beliest u, mijn
 heer!
 Maak spoedig vuur aan,
 en laat den jongen
 water en hout halen.

 Dat heb ik reeds ge-
 daan, en uwe koffij
 is gereed.
 Haast u, en geef mij
 mijne kleederen.
 Moet gij nu reeds uit-
 gaan.
 Ja, men wacht mij.
 Waar zijn mijne laar-
 zen.
 Die heb ik gisteren a-
 vond bij den schoen-
 maker gebragt.
 Geeft mij dan mijne
 schoenen maar.
 Zij staan aan het voe-

Oende kriaar ta?
Mi no sabi, ma mi
ta kere, hi eel ta
deen koesrena.
Hasié mi jaboór di
jama eel.
Maria, sjon ta poen-
tra na bo.
Wablief sjon!

Hasi kandela ligeer,
i larga moetsja
boeska awa i pa-
loe.
Ees ai mi a hasi
kaba, i bo koffy
ta trahaar.
Hasi ligeer, i doe-
naa mi mi panji.
Bo mesteer bai afoor
awoor kaba,
Si, nanta wardaa mi.
Oenda mi lers tu.

Ajera anootsje mi a
hiba nan cerka sa-
pateer.
Doenaa mi anto mi
sapatoe noema.
Nan ta para na pia

teneinde van het
bed.

Wilt gij geen schoon
innengoed aantrek-
ken.

Alles ligt op de stoel
aan het hoofdenein
de van het bed.

Dat goed is alles behal-
ve schoon; hoor je.

Dat kan ik niet hel-
pen, het is de schuld
van de waschvrouw.

Geef mij ook een' roo-
den zijden zakdoek.

di kama.

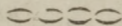
*Bo no kieer biesti
panja liempi.*

*Toer koos ta droemi
arieba stoeltje na
kabees di kama.*

*Ees panja poor ta
kiko bo kieer, ma
liempi eel no ta,
teende.*

*Ees ai mi no poor
joeda, ta falta di
labadeera.*

*Doenaa mi tambe oen
leenso koraal di se
da.*

14.

Mijn Heer! men heeft
mij gezegd, dat gij
met de laatste gele-
gendheid, allerhande
soorten van lakens
ontvangen hebt.

Ja, mijn heer! om u
te dienen.

Laat mij eenige stukken

*Mi sjon! nan a bisaa
mi, ki bó a ricibi
koelaatste okasjon,
toer soortoe di la-
ken.*

*Si, mi sjon! pa sier-
bie bo.*

Larga mi mira al-

Hollandsch laken
zien.

Wilt gij laken voor
een' broek, rok, jas
of voor een vest?

Laat mij eerst eens
zien wat ge hebt.

Zie daar, dit is best,
fijn laken.

Ja, maar die kleur
bevalt mij niet.

Waarom niet, het is
toch thans de mo-
dekleur.

't is mogelijk; maar
het is te lichtgeel.

Wat zegt gij dan van
dit stuk?

Het laken is beter,
maar ik draag niet
gaarne rood; het
loopt te zeer in het
oog.

Zie daar de monsters
van al mijne lakens;
zoek zelf uit, wat
u het beste aanstaat.

Wees zoo goed, mij
dit donker bruine

goen peesa laken
di Hollande.

Bo kieer laken pa
oen karson, rok,
jas o sjilet.

Larga mi mira pro-
meer kiko bo tien.

Mira aki, ees aki ta
di mehoor i laken
fini.

Si, ma ees koloor no
ta goestaa mi.

Pakiko no, ta toch
awoor koloor di
mode.

Poor ta; ma ta geel
moetsjoe klaar

Kiko bo ta papia
anto di ees peesa
aki?

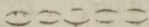
Ees laken ta mehoor,
ma mi no ta stim
di biesti korail;
ta kai moetsjoe na
biesta.

Mira aki moen ter
di toer mi laken;
skohe bo mees, ees
ki ta goestaa bo
di mas.

Hasie mi faoor di
larga mi mira ees

en zwarte eens te
laten zien.

*bruin skoer i pre-
toe.*

15,

Hoe duur verkoopt gij
de el van dit zwarte
laken?

Zes gulden vijftig.

Kom, kom, dat is
veel te veel.

In der daad niet, het is
extra fijn en deugd
zaam laken.

Ik zal u vijf gulden
voor de el geven.

Het kost mij bij inkoop
meer.

Gij zult toch wel iets
laten afdingen.

Daar (dewijl) ik u niet
overvraagd heb, zoo
kan ik mij ook niets
laten afdingen.

Gij krijgt toch daar,
voor niet, wat gij
mij vraagt.

Zie daar, ik zal het

*Pa kwantoe bo ta
beende ees laken
prectoe pa bara?
Zeis gulden cienkwen
ta.*

*Holo, ta masjaar
moetsjoe.*

*No, di berdad, ta
masjaar fini i bon
l ken.*

*Lo mi doen ta bo cien-
hoe gulden pa ba-
ra.*

Mi mees ta paga mas.

*Toch lo bo larga bie-
der algoe?*

*Ja ki mi no a pidie
bo moetsjoe, mi no
pou larga bieder
na lu tampoko.*

*Toch bo no ta hija
pr cel, lo ki bo a
pidie mi.*

Mica, lo mi larga

voor zes gulden laten, dat is alles wat ik doen kan.

Waarlijk het is te duur.

Integendeel, het is zeer goedkoop.

Wel nu dan, snijdt er 10 el voor mij af.

Hebt gij geene voering en knopen noodig?

Voering wel, hebt gij die?

Belieft gij zijden of wollen te hebben?

Ik wil liever taf hebben.

Rozenkleurig of lichtblauw?

Geef mij zes el van dat grijze.

Daar hebt gij ze.

Zie daar uw geld.

eel pa seis, gulden ta toer kiko mi poor hasi.

Di berdad tu moetsjoe kara.

Kontrari ta masjaar barata.

Bam anto, korta 10 bara pa mi.

Bo no meester di voering i boton?

Voering si, bo tien ees ai?

Bo kieer eel di seda o di lana?

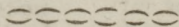
Mehoor mi kieer taf.

Kolor di rosa o blauw helder?

Doenaa mi seis bara di ees grijs.

Ata nan.

Ata bo plaka.

16.

Kom aan, het is tijd om te gaan.

Laat onze paarden zadelen.

Bam ta ora di bai.

Larga sija noos kabai.

De paarden zijn reeds
gezadeld.

Hebt gij mijne schoe-
nen gepoetst en mij-
te kleederen afge-
schuield?

Gij moet mijn valies
achter het zadel ges-
pen.

Geef mij mijne karbats
(karwats), mijne
sporen, en hand-
schoenen.

Hoe ver is st. Barbara
van hier?

Twee en een half uur.
Welken weg zullen wij
nemen?

Wij kunnen langs Do-
mingietoe en Zuur-
zak, over Jantiel en
door den tuin Jantzout-
vat rijden.

Ik geloof, dat die weg
niet te best is.

Die weg is zeer goed;
er is geen gevaar,
noch bij dag noch
bij nacht.

Wanneer wij nu digt
bij den berg geko-

Kabai nan ta sijaar
kaba.

Bo a liempia mi sa-
patoe, i skuijer mi
panja.

Bo mesteer gesp mi
val es tras di sija-

Doenaa mi mi karba-
tsje, mi spoor i mi
handschoen.

Koom aleeuw st. Bar-
bara ta foor di aki?

Doos ora i mei.

Ki kamienna lo noos
toema?

Noos poor pasa banda
di Domingietoe i
Zuurzak, na Jantiel
i deen koenoekoe Jan-
zoutvat.

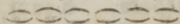
Mi ta kere, ki ees
kamienna no ta moet-
sjoe bon.

Ees kamienna ta masjaar
bon; no tien nigoen
rieskoe ni di dia, ni
anootsje.

Ora noos a jega awoer
cerka di seroc, noos

men zijn, moeten wij
regts inslaan.
Kunnen wij hier loge-
ren?
Laat onze paarden dan
op stal zetten en
verzorgen.
Morgen zeer vroeg ver-
trekken wij weder.
Ik verzoek u, ons mor-
gen bij tijds te laten
wekken.

mesteeer drinta na
banda dretsji.
Noos poor pasa anoot-
sje aki?
Larga bocta anto noos
kabai na stal i per
koera pa nan.
Manjaan masjaar teem-
pran noos ta parti
trobe.
Mi ta pidie bo, di
lammanta noos man
jaan na ora.

Leert gij nog teekenen
en muziek?
Ik heb met het
regtlijnig teekenen
begonnen, ik leg nu
schaduw, en beoefen
de perspectief.
(doorzigtkunde)
Aanstaande jaar hoop
ik een' aanvang te
maken met schilde-
ren op doek en pa-
neel, (houten bladen)
met olie en waterverf.

Bo ta sienja teeken i
muziek aienda?
Mi a kominsa teeken
koe regte lijn, awoor
mi ta pone sombra,
i ta sienja perspec-
tief.
Anja ki ta bini mi ta
spera di kominsa
schilder arieba panja
i tabla, koe verf
di azeta i awa.

Hoe lang heb ge reeds
muzijk geleerd?

Reeds meer dan twee
jaren.

Gij hebt, voor dezen
korten tijd, zeer
grootte vorderingen
gemaakt.

In der daad, gij speelt
reeds aardig op het
orgel en klavier.

Bespeelt gij ook nog
andere instrumenten
(speeltuig)

Ik doe een weinig aan
de viool (vedel);
blaasinstrumenten
bevallen mij niet.

Ik speel alle dagen
een uurtje, om mij
te oefenen.

Daar doet gij wel aan;
want de muzijk is
eene der aangenaam-
ste vermaken.

En de kunst wordt niet,
dan door oefening
verkregen,

*Kwantoe teempoe ka-
ba bo ta sienja
muzijk?*

*Mas ki doos anja ka-
ba.*

*Bo a bai, pa ees po-
ko teempoe ai bon
tantoe adilanti.*

*Di berdad, bo ta toka
orgel i piano basta
bon kaba.*

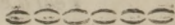
*Bo ta toka tambe oter
instrument aienda?*

*Mi sabi viool oen
poko; instrument
nan di bieento mi no
ta goesta.*

*Toer dia mi ta toka
oen ora, pa sienja
mi koerpa.*

*Koe ees ai bo ta hasi
bon; pasoba muzijk
ta oen di mas goes-
toso pasa teempoe.*

*I heende no ta bar
adilanti si eel mees
no sienja soe koerpa.*

Goeden dag, Jufvrouw.

Uwe dienaress; zoo zijt
gij daar eindelijk?
Ik heb u met onge-
duld zitten wachten.
Vergeef mij, ik kon
niet eerder komen.

Ga zitten als 't (het) u
belieft.

Hoe is het met uwe
moeder?

Zij is van daag beter
dan gisteren.

Daar ben ik blij om.
Gaaf de doctor nog
over haar?

Reeds meer dan drie
maanden; maar het
schijnt, dat hij haar
niet van hare ziekte
genezen kan.

Maar wat scheelt haar
dan toch eigenlijk?

Ik weet het niet, mijn
verstand staat er voor
stil.

Zij ziet er zeer tering-
achtig uit.

Goeden dag, sjon Mo-
sa.

Bo sierbidoor; zoo,
bo a jega alafien?

Mi a sienta war-
daa bo te pa sada.

Pordónaa mi, mi no
poor a bini mas
preestoe.

Sienta, si bo ta hiba
goestoe.

Koom ta koe bo ma-
ma?

Awe eel ta mehoor
ki ajera.

Ees ai ta legraa mi.
Doctor ta kamna
aienda arieba eel?

Mas ki trees loena
kaba; ma parce,
ki eel no poor koera
eel di soe enfermi-
dad.

Ma kiko falla eel
anto?

Mi no sabi, mi no
ta komprende nade
di ees ai.

Eel ta moestra ma-
reera eel tien de tering.

Men heeft verschillen-
de soorten van te-
ring.

Zoo als: Borsttering,
longtering, leverte-
ring, keeltering,
rugtering, buikte-
ring.

En daar is dikwijls de
dood het einde van.

Ach ja! de mensch is
aan vele kwalen bloot
gesteld.

Zoo lang er leven is,
is er hoop.

Ik verzeker u, dat zij
een paar dagen ge-
leden, den dood
reeds op de lippen
had.

Wij willen het beste
hopen.

*Tien barios soorto di
tering.*

*Komo: tering di peet-
sjoe, di boffi, di
higra, di gargan-
te, di lombà di ba-
rieka.*

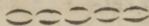
*I moetsjoe bees maar-
toe ta kabameentoe
di ees ai.*

*Ai si! na moetsjoe
enfermidad, heende
ta exponeer.*

*Tantoe teempoe ki tien
bida, tien speranza.*

*Mi ta sigoeraa bo,
ki oen doos dia pa-
saar eel tabatien
moortoe arieda soe
kara kaba.*

*Noos kieer spera di
mehoor.*

Mijn vriend, waarom
waart gij gisteren
niet van onze partij?

*Mi amiego, pakiko
bo no tabata na
noos kompania aje-
ra?*

Ik ben ongesteld ge-
weest.

Geef mij uwe hand.
Gij zijt nog koorts-
achtig.

Gisteren had ik eene
heete, brandende
koorts, en dezen
morgen lag ik aan
de koude koorts.

Mijn broeder heeft ook
de alle daagsche koorts.

Met de anderdaagsche
en derdendaagsche
koorts, kan men
soms lang sukkelen.

Ik heb zware hoofd-
pijn.

Gij moet u laten kop-
pen, aderlaten (ook
laten) of eene spaan-
sche vlieg laten zet-
ten.

Ik heb reeds meerma-
len een vomatief,
(braakmiddel) pur-
gatie, (zuiverend
middel) enz. ge-
bruikt.

Mi tabata } matoe.

Doenza mi ho manoe.
Aienda ta maneera bo
tien kaientoera.

Ajera mi tabata ki-
ma koe oen kaientoe
ra kajeente, i a-
we maienta mi
tabata droemi koe
kaientoera frioe.

Mi boetsje tien tam-
be kaientoera di
toer dia.

Koe kaientoera di
oen dia si oen dia
no, i di tersera dia,
heende poor pena
laargoe.

Mi tien doloor di
kabees pisaar.

Bo mesteer larga kop
bo, sangra ò lar-
ga boeta oen spaan-
sche vlieg (cantá-
rida).

Mas bees kaba mi a
toema oen vomatief,
purgatie i oter kaas
mas.

Hebt gij de pokken
en de mazelen al
gehad?

De mazelen wel; maar
de pokken niet.

Zijt gij ingeënt (*gevac-
cineerd*)?

Reeds in mijne jeugd.

Weet ge wie de uit-
vinder der vaccina-
tie is?

Eduard Jenner, een
engelsch arts, op het
einde der vorige
eeuw.

Bo tabatien broeheera
i sarampi kaba?

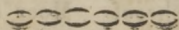
Sarampi si; ma broe-
heera no.

Bo ta geënter?

Teempoe di mi moet-
sja kaba.

Bo sabi keende a in-
henta bakoena?

Eduard Jenner, oen
doctor inglees, na
kabameentoe di si-
gloe pasaar.

20.

Zoo, buurvrouw is je
(uw) man thuis (te
huis)?

Hij is aan 't werk, in
de smederij.

Dan zal ik maar even
bij hem loopen.

Goeden morgen, baas
smid, dat gaat er
hier lustig toe.

Ja vriend, men moet

Aha! bisienja bo mari
ta na kas?

Eel ta traha deen win-
kel di smid.

Anto lo mi bai oen
momento cerka eel.

Morgen baas, ta bai
koe goestoe aki.

Si amiego, heende

het ijzer smeden ,
terwijl het heet is.
Zet dezen bout eens
even in de schroef,
en vijl er een punt
aan.

Mijne vijl is erg bot.

Smeed er nu op uw
aanbeeld een' ferme
kop op.

Dan moet ge even den
blaasbalg trekken ,
en een schop kolen
op het vuur smijten.

De moer van die schroef
is verlopen.

Leg den voorhamer op
zij , en reik mij dien
moker daar eens aan.

Neem de tang en haal
het ijzer uit het
vuur.

Er is geen water ge-
noeg in den koelbak.

Zie daar , ik ben er
al klaar mede.

mesteer bati heroe,
ora eel ta kajeente.

Boeta ees bout aki
oen poko deen di
schroef , i fijl oen
poenta na eel.

Mi fijl ta masjaar
stompi.

Pega awoor, arieba bo
aanbeeld oen bon
kabees na eel.

Anto bo mesteer hala
blaasbalg oen po-
ko , i tira oen schop
di karbon arieba
kandeela.

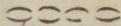
Moer di ees schroef ta
loko.

Boeta voorhamer oen
banda, i doena mi
ees moker aja oen
poko.

Toema tang i saka
ees heroe foor di
kandeela.

Deen koelbak no tien
basta awa.

Ata, mi ta klaar koe-
eel kaba.

Frans, loop eens even
naar Piet Geurkens,
en verzoek hem, van
dadelijk eens bij mij
te komen.

Zoo Baas timmerman,
ik heb u laten roe-
pen, om het dak
van mijn huis eens
na te zien.

Dat is goed mijn heer,
ik ben tot uw dienst.

Het heeft, met de
laatste regen, schrik-
kelijk gelekt.

Geen wonder, dat was
je me dan ook een
regentje.

Er moet eene belang-
rijke reparatie plaats
hebben.

Dan zal de metselaar
daar ook wel aan te
pas moeten komen.

Ik zal vandaag alles
na zien, dan kun-
nen wij morgen be-
ginnen.

Zeer goed, ik zal den
metselaar en smid

Frans, korè bai cerka
Piet Geurkens, i pidi
eel di bini oen bees
cerka mi.

Aha baas karpenteer,
mi a larga jamaa
bo, pa bini mira
dak di mi kas oen
poko.

Ta bon sjon, mi ta
na bo sierbieci.

Eel a lek masjaar koe
ees oeltimo awasero.

No ta milager, ees aï
tabata tambe oen
awa seroe di berdad.

Mesteer hasi oen dret-
sjameentoe grandi na
eel.

Anto metselaar tambe
lo mesteer joeda a
cerka.

Lo mi ripara toer koos
awe, anto manjaan
noos poor koeniensa.

Masjaar bon, lo mi
larga jama metselaar

laten roepen.

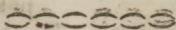
Het noodige hout, pan-
nen en kalk zal ik
laten bezorgen.

Zorg nu alles goed na
te zien, goed werk
te leveren, en laat
uw volk niet loopen
dagdieven.

i smid antō.

Paloe, ki tien mesteeſ,
pannetje i kalki lo
mi larga bini.

Perkoera awoor di ri-
para toer koos bon,
di entrega bon tra-
bauw i di no larga
bo heende nan kam-
na, por nade.

22.

De timmerman heeft,
om zijn werk goed
en gemakkelijk te
verrigten, zeer vele
gereedschappen nood-
dig.

Met de schaaf maakt
hij de ruwe opper-
vlakte van het hout
op de schaafbank
effen.

Hij gebruikt eene blok-
schaaf, boorschaaf,
geerschaaf, (met eene
geer loopen, d. i.
schuins loopen) en
de roffelschaaf waar-

Pa karpenteer hasi soe
trabau bon i koe
facilidad, eel tien
mesteeſ di moetsjoe
berment.

Koe schaaf eel ta hasi
kara di palo broetoe
riba schaafbank glad.

Eel ta gasta oen blok
schaaf, boorschaaf,
geerschaaf, (kore
koe oen geer, ees
dicier: kore schuins)
i roffelschaaf koe kwal

mede hij het ruwste van het hout afschaaft.

Een boor, is een werktuig waarmede hij een gat boort, om er een' spijker of pen (pin) met den hamer in te slaan.

De zaag dient om balken, latten, planken enz. te zagen.

De passer gebruikt hij om iets juist af te passen.

Met behulp van het schietlood, ziet hij of alles juist regt (in het lood) staat.

Met het waterpas onderzoekt hij, of iets zoo gelijk gerigt is, als de oppervlakte van een' waterplas.

Wanneer de timmerman zijn hout gelijk gehouwen, of glad geschaaft heeft, dan brengt hij zijn werk in den haak met den winkelhaak.

*eel ta kita di mas
broetoe di paloe.*

*Oen boor, ta oen herment
koe kwal eel ta bora oen boera-
koe, pa bati oen klaboe o
pennetje koe martien adeen.*

Zaug ta sierbi pa korta balki, lata i oter koos mas.

Passer eel ta oesa pa pas oen koos dreetsji.

Koejoedanza di schiel lood, eel ta mira si toer koos ta para hoestoe na tsjoemboe.

Koe waterpas eel ta boeska di sabi i oen koos ta asiena pareeuw modi oen awa.

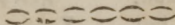
Ora karpenteer a kap soe palo o a schaafeel glad, anto eel ta boeta eel na haak koe winkelhaak.

De maat, of duimstok
is in duimen ver-
deeld.

De beitel dient om te
kloven of te steken;
van daar kloofbeitel,
steekbeitel.

*Palo di medier of
duimstok ta partier
na duim.*

*Beitel ta sierbi pa
hende pa steek, pa
ees ai tien beitel
di hendee i steek-
beitel.*

23.

Vader, de metselaar
heeft de kalk gebragt.
Best mijn kind, weet
ge wel wat kalk is,
en wat men met
kalk doet?

Wel zeker, gebrande
steen en of schelpen
om, met water en
zand of kleigemengd,
tot het metselen ge-
bruikt te worden.

En welk onderscheid
is er dan tussehen
gebluschte en onge-
bluschte kalk?

Gebluschte kalk is reeds
met water gelescht,
en ongebluschte niet.

*Tata, metselaar a
trese kalki.*

*Bon mi jioe, bo sabi
kiko ta kalki, i
kiko heende ta ha-
si koe kalki?*

*Wel sigoer, piedra
o kokoliesi kimaar,
pa metsel koe eel,
ora a brocha eel
koe santoe o klei.*

*I ki difference tien
anto deen kalki, ki
ta pagaar i ki no
ta pagaar o bibo.*

*Kalki pagaar ta ees
ki a basja arieaba
kaba, i ees ki no
a basja awa ariba
aienda ta kalki
bibo.*

De handlangers kruijen
de bouwstoffen aan.

Met den troffel, schept
de metselaar den
kalk uit den kalkbak.

Met den metselhamer,
slaat hij de steenen
regt en vast in el-
kander.

Gebruikt de metselaar
ook eene nijptang
en bijl?

Dat zijn gereedschap-
pen van den timmer-
man, de nijptang
om spijkers uit het
hout te trekken en
de bijl om te hak-
ken en te houwen.

En wie gebruikt vijzel
en stamper.

Vraag uw meester eens:
wat eene handspak,
een hefboom, eene
windas, eene dom-
mekracht, en een
kaapstander is.

*Hand langers ta tre-
se koos di trabau
arieba kruiwagen.*

*Koe koetsjara, metse-
laar ta saka kal-
ki foor di soe baki.*

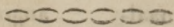
*Koe soe martien, eel
ta bati piëdra na
nan loegaar i bon
seraar deen oter.*

*Metselaar ta oesa
tambe oen nijptang
i haatsja?*

*Ees ai ta herment
di karpenteer, nyp-
tang pa saka kla-
boe foor di paloe,
i haatsja pa kap.*

*I keende ta oesa oen
vynsel i mangu.*

*Poentra bo meester
oen bees: kiko ta
oen handspak, oen
hefboom, oen win-
das, oen domme-
kracht, i oen kaap-
stander.*

Mietje, mijn kind, kom eens even hier.

Ja, beste moeder, ik kom dadelijk.

De waschvrouw heeft de wasch thuis gebragt.

Voor dat ge het goed in het kastje legt, moet alles worden nagezien.

Zie hier dezen zakdoek moet ge nog zoomen.

En dit paar hemden van vader verstellen.

Ik heb nog een paar kousen en sokken aan te breijen.

Bewaar die breinaald, uw naaldenkoker, vingerhoed en uwe rijgpen in het naai-doojsje.

Steek deze spelden en naalden op uw naaikussen.

Hoe dikwijls heb ik u

Mietje, mi jioe, bini oen poko aki.

Si, bon mama, mita bini oen bees.

Labadeera a trese panja liempi na kas.

Promeer ki bo boeta panja nan deen kasji, mesteer ripura toer koos.

Mira ees lensoe di sakoe aki bo mesteer zom aienda.

I dreesa ees doos kamiesa aki di tata.

Mi tien aienda oen paar di meeja largoe i kortikoe pa brei pia nobo.

Warda ees angoeha di brei, bo kokertje di angoeha, vingerhoed i bo pennetje di pasa sienta deen doosje di koseer.

Hienka ees feneta i angoeha nan aki riba bo koesientje.

Kwantoe bees mi no

gezegd: eene plaats voor elk ding en elk ding op zijne plaats.

Deze twee beddelakens zijn in het midden afgesleten, die moeten omgezet worden, het buitenste naar binnen.

Uwe kousen moet gij goed stoppen.

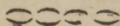
Dat wint alweder een stuivertje uit, en een stuiver bespaart is een stuiver gewonnen.

a bisaa bo: oen loegaar pa kada koos i kada koos na soe loegaar.

Ees doos laken di kama ta gastaar kaba meimei, mesteer biran, ees ki ta pa foor pa deen.

Bo mesteer stop bo mea bon.

Koe ees ai noos ta gana trobe oen poko, i oen plaka gespaar ta oen plaka ganaar.

25.

Om het geluid der dieren uit te drukken, gebruikt men in het hollandsch verschillende woorden. b. v.

Het paard ginnikt, hinnikt, briescht.

De stier, de os, de koe (koei) loeit.

De ezel balkt.

Het schaap, de geit,

Pa doena di konose boos di animal, heende ta oesa deferente palabra. por exempel.

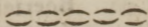
Kabai ta grita.

Toro, boeë, baka ta grita boe.

Boeriekoe ta grita.

Karneer, kabritoe, tjoe-

de bok blaas, blaart, bleet.	batoe ta grita bè.
Het varken knort.	Poorko ta groenja.
De hond blaft.	Katsjoor ta grita.
De kat maauwt, mraauwt.	Poesje ta grita miaauw
De muis piept.	Raton ta grita.
De kikvorsch kwakt.	Dori ta kanta
De leeuw brult.	Leeuw ta brulle.
De beer broemt.	Beer ta groenja.
De wolf huult.	Lobo ta jora.
De vos jankt.	Oso ta jora.
De tijger grint.	Tiger ta rabia.
De slang sist.	Koleebra ta soepla.
De vogels zingen.	Pahara nan ta kanta.
De kwartel, (ook kwakkel en wachtel) de nachtegaal, de vink slaat.	Kwartel, nachtegaal i vink ta fluit.
De haan kraait.	Gai ta kanta.
De kip (hen, het hoen) kakelt.	Galienja ta kanta we- boe.
De paauw schreeuwt.	Paauwies ta grita.
De duif kirt.	Palomba ta kanta.
De eend, de gans kwaakt, kwakt.	Patoe, gans ta grita.
De raaf, de uil krast.	Raaf, Pahara broeha ta grita.
De ooijevaar klept, of kleppert.	Ooijevaar ta kleppe.
De koekkoek roept.	Koekkoek ta bisa.

- De vogels vliegen door
de lucht.
- De visschen zwemmen
in het water.
- De beesten loopen en
grazen in de weide.
- Als men de beesten
drenkt, dan drinken
ze.
- De slangen kruipen
langs den grond.
- De zwaar bevrachte,
snel zeilende sche-
pen steken in zee.
- De wind blaast in de
zeilen en huilt door
de lucht.
- Men rijdt te paard,
op een' ezel en gaat
te voet.
- Hij wandelt op zijn
gemak, hij gaat lang
zaam, stapt goed
door, hij loopt hard.
- Hij rijdt zijn paard
bekaf.
- De eenden zwemmen
- Pahara ta boela na
laria.
- Pieskaar ta landa deen
awa.
- Beestia ta kamna i ta
kome deen wei.
- Ora heende ta doena
beestia awa nan ta
bebe.
- Koleebra ta lastra na
tera.
- Nabioe bon kargaar,
kamnando doeroe ta
bai lamaan.
- Bientoe ta soepla deen
bela i ta borota na
laria.
- Heende ta bai na ka-
bai, arieaba boerie-
koe i ta kamna koe
pia.
- Eel ta kuijer na soe
sosiëgoe, eel ta kam-
na pokopoko, eel ta
bai oen bon pasoe,
eel ta koeri doeroe.
- Eel ta manda soe ka-
bai, te ki eel no
poor mas.
- Patoe ta landa arieaba

op het water, en
duiken naardengrond.
Eene plank drijft op
het water; maar een
steen zinkt.

De donder weergalmt
van het gebergte.

Het, tegen vaste licha-
men terug gekeerde,
geluid, noemt men:
echo.

De zon schijnt door het
venster op de tafel.

Het licht valt door het
dakvenster op den
zolder.

Het licht breekt aan.

Gij staat u zelve in
het licht.

Zij staan mij in het
licht.

Ga mij uit het licht.

Er kwam een verschrik-
kelijk onweer op.

Duisternis bedekte de
aarde.

De bergen daverden
en de zee loeide.

awaita samboeja a-
bau.

Oen tabla ta drief a-
rieba awa; ma oen
piedra ta zink.

Donder ta sona trobe
foor di seroe nan.

Sonameentoe, ki ta
bolbe sona kontra
oen koos, noos ta
jama: *echo*.

Solo ta bini pa ben-
tana arieba meza.

Loes ta kai pa bentana
di dak arieba zolder.

Di dia ta koeminsa ki-
bra.

Bo mees ta kita bo loes.

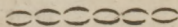
Nan ta kieta mi loes.

Kita foor di mi loes.

Tabata lamanta cen
teempoe terribel.

Skoeridad tabata tapa
tera.

Seroe nan tabata sa-
goedi, i lamaan ta-
bata borota.

Zoo vriend Jan, zijt
ge daar?

Ga je meê buiten de
poort, ik ga mijn'
vlieger oplaten.

Heb je niet een stuk
touw, dan zullen
wij het aan het mijne
knoopen; dan gaat
hij nog veel hooger.

Maar je moet een dot
aan zijn' staart bin-
den, anders gaat hij
kopjebuitelen.

Ik wil liever wat gaan
hoepelen.

Maar het is nu geen
hoepeltijd.

Dan zullen wij liever
gaan tollen.

Hebt ge een drijs of
een priktol?

Ik heb beiden; maar
geen zweep.

Hoor eens jongens,
mag ik meê doen.

Gij niet, ge zijt van-

*Zoo amiegoe Jan, bo
la ai.*

*Bo la bai hoentoe foor
di poorta, mi la
bai hisa mi vlieg.*

*Bo no tien oen pida
kaboeja, anto lo
noos konopa eel cer-
ka ees di mi, anto
eel ta soebi moetsjoe
mas haltoe.*

*Ma bo mesteer pone
oen bondeltje na soe
raboe, sino eel ta
tira kabisa.*

*Mi kieer bai hoenga
hoepel mehoor.*

*Ma awoor no ta teem-
poe di hoepel*

*Anto lo noos bai hoen-
ga trom mehoor.*

*Bo tien oen trom di
soeta o oen trom di
poei.*

*Mi tien toer doos;
ma no oen swiep.*

*Teende moetsja nan,
mi peur hoenga
hoentoe.*

A bo no, bo no taba-

daag niet in de school geweest.

Verwissel uwen tol met een boek.

Wil je met mij knikkeren; ik heb mooie knikkers, stuiters en marmels.

Kom aan, hier hebben wij eene goede knikkerbaan.

Ik zal u maar dadelijk van de baan knikkeren.

Holo, je moet van meet aan beginnen.

De jongens van onzen buurman waren aan het koten.

Waar worden de koten van gemaakt?

O, wat vraag je toch, een koot is een beentje uit den hiel van een varken of eene koe.

En een bikkel, waarmee de meisjes bikkelen, is een beentje uit de poten der schapen.

ta awe na skool.

Troka bo trom pa oen boeki.

Bo kieer hoenga malber koe mi; mi tien boenieta malber, stuiter i malber di alabaster.

Bam, aki noos tien oen bon loegaar di hoenga malber.

Lo mi blok bo oen bees foor di bo loegaar.

Holo, bo mesteer kominsa na mela.

Ees moetsja nan di noos bisienza tabata hoenga koe koot.

Di kiko heende ta traha koot?

O, kiko bo ta poentra toch, oen koot ta oen wesoe foor di hieltje di poorko o baka.

I oen pispies koe moetsja moheer nan ta bikkel koe eel, ta oen wesoe foor di pia di karneer.

Spelen, op zijn tijd,
is goed; maar geen
ruzie maken.

Kinderen moeten om
geen koot of knik-
ker vechten.

De schoolkinderen
speelden blindeman-
netje.

Met toegetondene oo-
gen, moesten zij ie-
mand, uit het gezelschap
grijpen.

Ik hou meer van krij-
gertje spelen.

Ja, dat geloof ik, dan
kunt ge altijd maar
bij honk blijven.

Jongen neen, ik loop
wel ferm van honk.

Kegelen en kolven zijn
mooije spellen; maar
niet voor kinderen.

Wij zullen hier een
hinkbaan maken, en
dan gaan hinken.

Neen, wij zullen kaat-

*Hoenga, na ora, ta
bon, ma no pleita.*

*Moetsja no mesteer
bringa pa oen koot
ò oen mulber.*

*Moetsja nan di skool
tabata hoenga blin-
demannetje.*

*Koe wowo maraar,
nan mesteer a hohe
oen di partida.*

*Mi ta goesta mehoor
di hoenga kaper.*

*Si, ees mi ta kere,
anto bo poor sika
seemper deen honk
noema.*

*O no, mi ta sali wel
di berdad foor di
honk.*

*Kegel i kolfta boni-
ta wega, ma no pa
moetsja.*

*Lo noos marka aki
oen kros, i anto
noos ta baai stoot
piedra adeen.*

No, lo noos hoenga

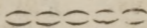
sen en palletten.

Nu pas op, die kaatst moet den bal verwachten.

Des avonds te huis kan men op het dambord, uilen- of ganzenbord spelen, kaart of domino spelen, schaken of kienen.

piloti i rei di ploema.
Awoor, kwidau ees
ki tira bala mes-
teer warda eel a-
trobe.

Anotje na kas heende
poor hoenga dam,
uilenspel, ganzen-
bord, kaart a do-
mino, schuak q lotu.

Wij willen nu eens over de vier jaargetijden spreken.

De aankomst der *Lente* verschaft ons nieuwe genoegens, de boomen beginnen weder uit te botten, en de aarde tooit zich met bloemen.

De *Zomer* is de warmste tijd des jaars; onze velden, akkers en hoven zijn met ontelbare vruchten bedekt.

Bam papia awoor
arieba kwater se-
soen nan di anja.
Binimeentoe di Lente
ta doena noos pleisier
nobo, paloe nan ta
koeminsa saka jer-
ba atrobe, i tera
ta pintaar ko blom-
metje.

Zomer-ta di mas ka-
jeente teempoe di
anja; noos koenoe-
koe i hoffi ta je-
naar koe moetsje-
simo froeta.

De *Herfst* is de gewone tijd der oogsting van vruchten, alles begint te veranderen, de bladeren der boomen vallen af, de bloemen verdwijnen en het schoone, groene gras is dor en geel.

Van de vier getijden des jaars, is de *Winter* het koudste, velden en wegen zijn met sneeuw bedekt, en het water is geheel dicht gevrozen.

Maar Jan, zegt mij eens wat is vriezen?

Hebt gij nooit gezien, dat gesmolten vet, zoodra het koud wordt, weder bestolt?

Wel nu, wanneer het zoo koud is, dat water hard wordt, dan vriest er ijs op het water.

En wanneer de koude zoo veel vermindert, dat het ijs smelt,

Herfst ta teempoe kostoemaar di kohe froeta nan, toer koos ta kominsa troka, jerba di paloe toer ta kai, blommeije nan ta despारेce, i eesjerba di mondi asiena bonita, berde ta sekoe i geel.

Di ees kwater sesoen di anja, *Winter* ta di mas frioe; mondi i kamiena ta tapaar koe sneeuw, i awa ta hinteerameentoe doeroe gevrozen.

Ma Jan, bisa mi oen poko kiko ta vriezen?

Bo no a mira noenka, ki sebo dierti ta bira doeroe, asiena ki eel fria?

Wel anto, kwando ta sina frioe, ki awa ta bira doeroe, anto ijs ta vriezen arieba awa.

I kwando frioe men goea asiena tantoe, ki ees ijs dierti, anto

dan noemt men dit:
dooijen.

En wat is hagelen en
sneeuwen?

Hagel (Meerv. hagel-
steen) zijn bevro-
zene regendruppels,
die, als ronde stukjes
ijs op de aarde val-
len.

Bevriezende en inschit-
terend witte vlokken
neervallende vocht-
tige luchtdampen,
noemt men sneeuw.

In mijn prenteboekje
staat: de boomen
zaten vol rijp, wat
is dat dan?

Dat wil zeggen, dat de
dauw druppels op
de boomen bevrozen
waren; dat noemt
men: rijpen.

Nevel en mist, zijn
waterachtige door
de koude verdikte
dampen, die de be-
nedenlucht duister
maken. Vandaar de

noos ta jama ees ai:
dooijen.

I kiko ta hagelen i
sneeuwen?

Hagel (hagelsteen)
ta goia di awaseroe
ki a vriezen, i ki
ta kai arieba tera
modi pida pida ijs
rondoor.

Luchtdampen ki ta be-
vriezen i ki ta kai
arba tera, blankoe
modi vlokki di ka-
toena heende ta ja-
ma sneeuw.

Deen mi boeki di pren-
te ta para: Paloe
nan ta jenaar koe
rijp, kiko ta ees ai
anto?

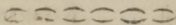
Ees kieur dicier, ki
druppel di dauw a
bevriezen arieba pa-
loe nan; ees ai heen-
de ta jama: rijpen.

Nevel i mist, ta hoema
di awa ki frioe ta
hasi bira dikki, i ki
ta hasi aire di abau
skoer. Foor di ees
ai ees onpersoonlijke

onpersoonlijke werk
woorden, nevelen en
misten.

werkwoorden neve-
len i misten ta sali.

Spreekt gij Hollandsch!
Ik spreek het genoeg
om mij te doen ver-
staan.

Schep moed, gij zult
zeer goed leeren,
indien ge u maar
wat moeite wilt ge-
ven.

Zorg met aandacht te
lezen, en het gele-
zene goed in uw
geheugen te prenten.

Merk wel op, dat het
zelfde woord der
Curaçaosche taal in
het Hollandsch dik-
wijls verschillend
wordt vertaald, en
omgekeerd b. v.

Hij heeft zich te kort
gedaan.

Hij heeft iemand ver-
moord.

Bo ta papia hollandsch
Mi ta papia bastante
pa nan komprende
mi.

Koerasji lo bo sienja
masjaar bon, si bo
kieer doenaa bo po-
ko trabau noema.

Perkoera di leza koe
atensjon, i'di tene
bon na bo sintier
ees ki bo a leza.

Ripara bon, ki ees
mees palabra di lin-
ga di Curaçao poor
bini na barios nifi-
kasjon na hollands;
i di oen na oter b. v.

Eel a mata soe koerpa.

Eel a mata oen heende.

Hij heeft een schaap
geslagt.

De schapen scheren.

Zijn baard scheren.

Gekscheren.

Langs den muur weg
scheren.

Scheer u (pakje weg).

Brood bakken.

Een' hoed maken.

Op den winkel werken.

In den tuin werken.

Koffij zetten.

Glas blazen.

Een huis bouwen.

Jenever stoken.

Bier, azijn brouwen.

Wijn persen.

Olie slaan.

Zich aankleeden.

Zijn hoed opzetten.

Zijn laarzen, rok broek,
enz. aantrekken.

Rouw dragen.

Water drinken.

Soep eten.

Ik zit op de bank.

Er zit een duif op de
kerk.

Ik ben van daag jarig.

Eel a mata oen karneer.

Pela karneer.

Kita soe haarba.

Bofona di heende.

Koeri bai ligeer bande
di moeralja.

Bai di bo.

Traha pam.

Traha oen sombre.

Traha na winkel.

Traha deen koenoekoe.

Traha koffij.

Traha glas.

Traha oen kas.

Traha Jenever.

Traha serbees, bina-
ger.

Traha bienja.

Traha azeeta.

Biesti eel mees.

Biesti soe sombre.

Biesti soe leers, rok,
karson i oter koos.

Biesti rouw.

Bebe awa.

Bebe soppi.

Mi ta sienta arieba
banki.

Oen palomba ta para
arieba miza.

Mi ta hasi anja awe.

Zeg mij nu eens, welke woorden met g, en welke met ch geschreven moeten worden?

Slechts de volgende, en alle daar mede zamengestelde of er van afgeleide woorden worden met g, de overige met ch geschreven.

Magt.	Podeer.
Klagt.	Keha.
Jagt.	Jaagmeentoe.
Gezigt.	Biesta.
Honig	Stropi honig.
Gewigt.	Pesoe.
Geregt.	Hoestisi.
Gedrogt.	Monster.
Dragt.	Karga.
Togt.	Kamiëna (di hasi ò kamna)
Plegtig.	Solem.
Opzigt.	Mirameentoe.
Bogt.	Korkobameen- toe.
Betigten,	Akoësa.

*Bisaa mi awoor oen
bees, kwal palabra
mesteer ta skier-
bier koe g, i kwal
koe ch?*

*Ees nannoëma, ki ta
siegi aki, i ees ki
ta bini foor dinau
ò ta zamengesteld
koe nan, noos ta
skierbi koe g, so-
braar nan koe ch.*

Berigt.	Nobo.
Nogthans.	Koe toer ees.
Onderrigt.	Sienjamen- toe.
Ontzag.	Respect.
Vlugt.	Hoeimeen- toe.
Verrigten.	Hasi.
Rigten.	Regla.
Regts.	Bande dreet- sji.
Regt.	Dreetsji.
Pligt.	Obligasjon
Opregt.	Hoestoe.
Gezag.	Podeer.

Wat noemt men in
de taal *Homony-*
men?

Dat zijn woorden, die
voor twee geheel
verschillende denk
beelden gebruikt
worden. b. v.

Kiko noos ta jama
deen spraakkunst
Homonymen?

Ta ees palabra, ki
noos ta oesa pa
doos koos hinteera-
meentoe differente
di oter.

Aas. Pa kohe pieskaar, pesoe, oen karta deen
wega.

Achten. Baloea, korda, respecta.

Afleggen. kieta, pone abau, kaba tantoe kamiena.

Al. Kaba, toer.

Als ora, Ki komo.

Anker. Di nobioe, oen heroe pa tene moerak-
je, barie di bienja.

Arm. Brasa, pober.

Baai. Panja di lana, dreentameentoe di
lamaan deen tera.

Baar. Oen golf, koos di karga koos arieba.

Bal. Oen bala, oen baliameentoe.

Bank. Banki, haltoera deen lamaan, loegar
di pone plaka.

Been. Pia, wesoe.

Beer. Oen beestia feroso, porko homber.

Beet. Mordemeentoe, woriel.

Bekomen. Haija, bini bei poko.

Beleggen. Tapa, jama raad cerka di oter, pone
plaka afoor.

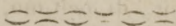

Das.	Dasji , oen animal.
Dom.	Miza prinsipal , bobo.
Deat	Kamnameentoe , katjikatji.
Drop.	Di awa seroe , koos di kome.
Drijven.	Drief arieba awa , hasi kamna.
Duin.	Dede grandi , heroe di poorta.
Eer.	Honoor , mas promeer.
Eukel.	Di pia , sool.
Geregt.	Hoestisi , oen asetje koe koemienda.
Graauw.	Heende di kajja , grijs di koloor.
Haast.	Poeraar , bieen preestoe.
Hel.	Fiernoe , klaar , ki ta sona deen oreëä.
Hof.	Kas di rei , hoffie.
Hoop.	Hopi , speranza.
Kamp.	Bringameentoe , pida di tera.
Kapel.	Barboelette , oen miza tsjikietoe.
Kappen.	Korta , dretsja soe kabei.
Keur.	Skohemeentoe , stempel.
Klaar.	Helder , dreetsjaar.
Klinker.	Oen letter , oen piedra trahaar.
Knap.	Sonameentoe , koemienda , kapaas , ki ta pas bon.
Kool.	Karbon , kolo.
Kop.	Kabees , medier , oen kopje.
Kroost.	Jioe nan , berde arieba awa.
Kruit.	Polber , berdoera , specerij.
Kussen.	Zoentje , koesientje.
Knur.	Maja , Koerameentoe.
Kwast.	Oen kwassie , oen mitaar loko.
Laken.	Laker , bisa ki oen koos no ta bon.
Lam.	Oen lammetje , sien foorza.
Lomp.	Panja bieeuw , bobo.

Loods.	Loods di barkoe, kas di taboela.
Maal.	Komemeentoe, bees.
Maan.	Klina, loena.
Maat.	Kompanzero, medier.
Mat	Kansaar, matje, ki no ta lombra.
Mijt.	Bietje, monton di jerba.
Min.	Minnetje, menos.
Morgen.	Manjan, soe manise, midier.
Muil.	Boka di beestia, slof, oen moela.
Nagel.	Hoenja, klaboe.
Net.	Reda, liempi, bon hasier.
Palm.	Palmiet, parti di manoe, oen diees parti di oen bara.
Pand.	Ees ki heende ta doena pa fia plaka arieba, slip di rok.
Partij.	Partie, partida, kompania.
Pas.	Pasoe, a kaba di sosode.
Patroon.	Defendedoor, exempel.
Pink.	Dede tsjikietoe, baka moza.
Rank.	Rama di wijndruif, delegaar.
Ras.	Soortoe, ligeer.
Reis.	Biaha, bees.
Riem.	Pa rema, kweroe di marra, bienti paki di pampeel.
Schaar.	Skertje, oen tantiesiemo di heende.
Schel.	Ki ta sona doeroe, oen klokki.
Schoft.	Skouder, heende broetoe, oen kwar- toe di dia.
Schoon.	Bonietoe, liempi, apisaar ki.
Slag,	Dalmeentoe, soorto.
Slijten.	Reende, gasta,
Teren.	Hoenta koe teer, gasta.

Teekenen.	Fierma, teeken.
Tol, Trom,	lo ki heende mesteer paga pa pasa.
Toon.	Sonameentoe, dede di pia.
Traan.	Manteeka di pieskaar, awa di wowo.
Uiterlyk.	Afoor, di oeltimo.
Uitleggen.	Hasi mas hantjoe, splika.
Uitrusten.	Sosega, dretsja.
Uitvallen.	Sali bon ó maloe, kai afoor.
Uitvoeren.	Hasi, hiba afoor,
Vaak.	Soonjo, moetsjoe bees.
Varken.	Poorko, basora.
Vast.	Doeroe, toer ees teempoe.
Verdragen.	Wanta, hieba di oen loegaar na oter.
Vergeven.	Pardona, venena.
Vermaken.	Pasa plezier, hasi na oter maneera.
Verschieten.	Fia, troka koloor, gasta koe tira.
Vertrek.	Partimeentoe, kamer.
Vorderen.	Avansa, piedi.
Vorst.	Prins, frioe doeroe, kabees di dak.
Waar.	tende ? bieen, berdad.
Waard.	Bal, donjo di taberna, patoe homber.
Want.	Pasoba, handschoen.
Week.	Semaan, moli.
Weer.	Di nobo, teempoe.
Weg.	Kamiena, perdier.
Wijs.	Maneera di kanta, sabier.
Winkel.	Loegaar di traha, loegaar di beende.
Zacht.	Moli, poko poko, ketoe.
Zeer.	Doloor, masjaar.
Zeker.	Volan, segoer.
Zijde.	Kantoe, seda.

Zoo. Gen bees, si ta koos, di ees maneera,
Zucht. Soespiroe, inklinasjon.

En wat zijn dan *Pa-* *I kiko ta anto Pa-*
ronymen? *ronymen?*

Dat zijn gelijkkluidende *Palabra* *papiaar*
woorden; maar met *mees maneera; ma*
verschillende spel- *skierbier na oter*
ling. *maneera*

Deze kunnen in zes *Ees ai nan noos poor*
soorten verdeeld *parti na seis soorto.*
worden:

1. Die, welke met *J Ees nan, ki noos*
de zacht— lange of *ta skierbi koe e of*
scherp— lange e of *o largoe of kor-*
o geschreven wor- *tiekoe b. v.*
den. b, v.

Bleeken. *Bira blan-* *Bleken. (Di blijken)*
koe.

Geen. *Nigoen.* *Gene. Ees aja.*

Genooten. *Ki tien par-* *Genoten. (Di genie*
ti adeen. *ten.)*

Heelen. *Sana.* *Helen. Skonde.*

Hoopen. *Monton nan.* *Hopen. Spera.*

Hooren. *Teende.* *Horen. Kaatsjoe.*

Koolen. *Kolo.* *Kolen. Karbon.*

Kooper, Koempradoor.
 Kweeken, Kria.
 Nooten, (Di kanta.)
 Rooven Horta,
 Sloten, Awa tjikie-
           toe.
 Sloven, Traha doe-
           roe.
 Steenen, Piedra nan.
 Weeken Bira moli.
 Weenen Jura.
 Weezen, werfano nan.

Koper, Koper.
 Kweeken, (Kwaken.)
 Noten, Neutje.
 Rooven, (Di herieda.)
 Sloten Jabi nan.
 Sloven, Voorchoot
           nan.
 Steenen, Keha.
 Weeken, Semaan nan.
 Wenen, Oen stad.
 Weezen, Ta.

2. Gelijkluidende
 woorden met *ij* en
ei. b. v.

2. Palabra ki tien
 mees prononciasjon;
 ma skierbier koe
y of *ei*. b. v.

Berijden, Soebi ka-
           bai enz.

Bereiden, Dreetsja.

Blij, Konteentoe.
 Bij, Oen paapa diki.
 Fijt, Oen enfermidad.
 Gerij, Soebimeentoe.
 Hij, Eel.
 Ij, Oen rioe.
 Ijk, Marka.
 Lijden, Soefri.
 Mij, Mi.
 Mijt, Monton.

Blei, Pieskaar.
 Brei, Brei mea.
 Feit, Hasimeentoe.
 Gerei, Herment.
 Hei, Tera sekoe.
 Ei, Weboe.
 Eik, Paloe.
 Leiden, Hiba.
 Mei, Loena.
 Meid, Moetsja moe-
           heer.

Nijgen, Hasi mantijnja.

Neigen, Kologa pa.

Pijl. Fleetsja.
 Rij. Kareeda.
 Rijk. Riekoe.
 Rijn. Rioe.
 Rijs. Bara.
 Rijzen. Lamanta.
 Schrijven Stop over.
 Stijl. Maneera di
           schiebi.
 Vermijden. Hoei.

Vijl. (Pa vijla.)
 Wijden. Santifika.

3. Gelijkluidende
 woorden, die van
 den zelfden wortel
 afstammen. b. v.

Bespringen. Salta arie-
                   ba.
 Drinken. Bebe.
 Liggen. Droemi.
 Knijpen. Kinipi.
 Kunnen. Poor.
 Ruiken. Hole.
 Schuilen. Skonde.
 Slijpen. Moela.
 Vallen. Kai.

Peil. Water peil.
 Ret. Kantadoor nan.
 Reek. Boeska di jega.
 Rein. Liempi.
 Reis. Biaha.
 Reizen. Biaha.
 Schrijven. Jora.
 Steil. Falta poko lar-
                   goe arieba.
 Vermijden. Toema ple-
                   zier.
 Veil. Di beende.
 Weiden. (Karneer na
                   wei.)

3. Palabra ki ta zona
 mees koos, sahendo
 di mees palatra.
 b. v.

Besprengen. Sprengel.
 Drinken. Doena di
                   bebe.
 Leggen. Pone.
 Knippen. Korta.
 Kennen. Sabi.
 Rieken. Doena ho-
                   loor doeci.
 Scholen. Bini cerka
                   di oter.
 Slepen. Lastra.
 Vellen. Toemba.

Varen. Nabega.
Verbreiden. Plama.
Wreken. Toema vin-
ganza.

Zitten. Sienta.
Zuigen. Sjoepa.

4. Gelijkkluidende
woorden met ver-
wantschape mede
klinkers.

Bed. Kama.

Boud. Sien miedo.

Fiool. Bottel.

Gemoed. Natoeral.

Graad. Gradoe.

Hard. Doeroe.

Koud. Frioë.

Krab. Oen pieskaar.

Lood. Tsjoemboe.

Mild. Manoe largaar.

Pond. Pesa.

Raad. Konsehoe.

Voeren. Hiba.

Verbreeden. Hantsja.

Wraken. Bisa ki oen
koos no ta
bon.

Zetten. Pone.

Zogen. Doena di
sjoepa.

4. Palabra, ki ta so-
na mees koos koe
diferente mede klin-
ker. b. v.

Bet. Moeha koe
oen panja
moehaar.

Bout. (Di heroe)
pia karni ha-
saar.

Viool. (pa toka)
floop.

Gemoet. Bini kontra.

Graat. Wesoe di
pieskaar.

Hart. Koerason.

Kout. Konbersasjon.

Krap. (Apena.)

Loot. Taki di palo.

Milt. (Di koerpa.)

Pont. Pontje.

Raat. (Honigraat.)

Rad.	Wiel.	Rat.	Djaka.
Schub.	Skama.	Schup.	(om te schepen.)
Speld.	Feneeta.	Spelt.	Oen soorta di trigoe.
Tob.	Tobo.	Top.	Poenta di arieba.
Vier.	Kwater.	Fier.	Koe animo.
Wand.	Moeralje.	Want.	Pasoba.
Wed.	Loegaar di banja kabai.	Wet.	Lei.
Zier.	Poko.	Sier.	Bonitesa.
5.	Gelijkkluidende woorden met veranderde uitspraak.	5.	Palabra ki ta sona me's maneera ma ki poor ta papiaar na oter modo.
	b. v.		b. v.
Blik.	(Blek) blieki.	Blik.	Habrimeentoe di wowo.
Bos.	(bus) armbos.	Bos.	Maraar.
Jok.	(juk) joeka.	Jok.	Bosonameen-toe.
Klap.	(klep) paloe pabati arieba oter.	Klap.	Dalmeentoe.
Lis.	(lus) boerakoe di boton.	Lisch.	Jerba deen a_wa.
Mist.	(mest) (di kabai enz.)	Mist.	Hoema.
Pik.	(pek) di sapateer.	Pik.	Odio.
Rat.	(rot) djaka.	Rot.	Poetri.

Schel. (schil) kaska,
Schop. (schup) om te
scheppen.
Star. (ster) strea,
Vlak. (vlek) loegaar
habri.

6. Gelijkkluidende
woorden met ver-
schillende uitgangen.

As. Di karoosji.
Beurs. Sakoe di pla-
ka.

Bos. Maraar.

Haven. Biëen.

Las. Di lezen.

Orde. Orde.

Rede. Konosemeento

Rijs. Bara.

Tas. Monton.

Trots. Soberbia.

Vers. Een rijmpje.

Was. Di traha bela.

Wis. Sigoer.

Zege. Ganameentoe.

Schel. Sona doeroe
Schop. (koe pia.)

Star. (Deen wowo)

Vlak. Pareeuw.

6. Palabra ki ta sona
mees koos; ma koe
diferente kabameen
toe.

Asch. Tjiniesi.

Beursch. Moli.

Bosch. Mond di pa-
loe.

Haven. Pa barkoe.

Lasch. Oen pida
poneer adeen.

Order. Mandameentoe.

Reden. Kausa motie-
boe.

Rijst. Aroos.

Tasch. Sakoe.

Trotsch. Soberbe.

Versch. Freeskoe.

Wasch. Panja di la-
ba.

Wisch. Panja di liem-
pia.

Zegen. Bendiksjon.

Hierbij kan men nog
voegen, eenige woor-
den, die met g of ch
geschreven worden, en
daardoor eene ande-
re beteekenis krijgen.
b. v.

Digt. Seraar.
Dog. Katsjoor.
Egel. Stekelvarken.
Gelag. Gastoe na oen
taberne.

Geslagt. Mataar.

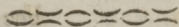
Ligt. Ligeer.
Nog. Aienda.
Slagten. Mata.
Wigt. Pesa.

Cerka ees aki nan noos
poor boeta aienda,
aligoen palabra, ki
noos ta skierbi koe
g ó ch, i ki tien
differente nifikasjon.
b. v.

Dicht. Rijm.
Doch. Ma.
Echel. Bloedzuiger.
Gelach. Harimeentoe.

Geslacht Mann: Vrouw:
Onz.

Licht, Loes.
Noch. Ni.
Slachten. Parce oter.
Wicht. Moetsja tsji-
kietoe.

34.

Zie hier nu nog eeni-
ge spreekwijzen, waar-
in het lidwoord
wordt weggelaten.
He, zijn er die ook?

*Mira awoor aki a-
ienda aligoen ma-
neera di papia sien
lidwoord.
He, tien ees ai tam-
be?*

Wel zeker, ge zult
wel doen als ge ze
van buiten leert.

Te paard rijden.
Te water en te land
reizen.

Naar huis, naar bed
gaan.

In slaap vallen.
Langs strand gaan.

Bij nacht en dag.
Iets uit gewoonte doen.

Genoeg nemen.
Water en bloed zwee-
ten.

Adem halen.
Menschen van verdien-
sten.

Fortuin maken.
Gevaar loopen.
Reden geven.

Wraak oefenen.
Naar reden hooren.
Raad geven.
Scherts verstaan.

Orde stellen.
Raad vragen.

*Wel sigoer, lo ho
hasi bon di sienja
ees ai nan foor di
kabees.*

*Soebi kabai.
Biaha pa tera i pa
lamaar.*

*Bai kas, bai na ka-
ma.*

*Kohe soonjo.
Kamna kantoe di la-
maar.*

*Anootje i di dia.
Hasi oen koos pa
koestoember.*

*Hiba goestoe.
Soda awa i sanger.*

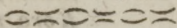
*Hala rozeea.
Hende di meritoe.*

*Hasi fortoena.
Kore rieskoe.
Doena razon ò moti-
boe.*

*Toema vinganza.
Schoetsja razon.
Doena konsehoe.*

*Wanta bofonameen-
toe.
Pone orde,
Poentra konsehoe.*

Afscheid nemen.	<i>Toema despedida.</i>
Antwoord geven.	<i>Doena respondi.</i>
Geloof slaan.	<i>Kere.</i>
Vrouw en kinderen verlaten.	<i>Bandona mokeer i jio.</i>
Moed houden.	<i>Tini koerasji.</i>
Voornemens zijn.	<i>Tien intensjon.</i>
Twist zoeken.	<i>Boeska pleitoe.</i>
Vergiffenis vragen.	<i>Pidi pardon.</i>
Plaats maken.	<i>Doena loegaar.</i>
Schip breuk lijden.	<i>Kibra koe barkoe.</i>
Indruk maken.	<i>Doena o hasi impres- sjon.</i>
Iemand hulde betoo- nen.	<i>Doena respect na oen heende.</i>
Gelegenheid geven.	<i>Doena okasjon.</i>
Gehoor geven.	<i>Skoetsja.</i>
Verlof geven.	<i>Doena permissjon.</i>
Bankroet spelen.	<i>Hasi bankroet.</i>
Iemand eer bewijzen.	<i>Doena honoor na oen hende.</i>
Kennis maken.	<i>Hasi konosier.</i>

Zie hier, ten slotte, nu
nog eenige spreek-
wijzen, die men niet
letterlijk kan verta-
len.

*Mira aki awoor a-
ienda, pa kaba, a-
ligoen maneera di
papia, ki noos no
poor vertalen pala-
bra pa palabra,*

Het is verlorene moei-
te.

Iemand in de reden
vallen.

Hand gemeen worden.

Hij haalt zich moeije-
lijkheden op den
hals.

Mijns bedunkens.

Een einde aan de zaak
maken.

In weerwil van hem.

Dat is zonder kop of
staart.

Hij heef muizenesten
in het hoofd.

Ellendig op zijn' neus
staan kijken.

Jaa en alle man.

Zich doodelijk verve-
len.

Van stukje tot beetje.

Hals over kop in zijn
verderf loopen.

Iemand een' leelijken
trek spelen.

Voet bij stuk houden.

Hij weet het op zijn
duim.

Ta teempoe perdier.

*Korta palabra di
heende.*

Koemiensa bringa.

*Eel ta boeska trabau
arieba soe gargan-
ta.*

Na mi kordameentoe.

Kuba kwinta.

Sien ki eel kweer.

*Ees ai no tien ka-
bees ni pia.*

*Eel tien haranja deen
kabees.*

*Para mira modi oen
wantomba.*

Toer moendoe.

*Mi ba jadaar ki mi
poor moeri.*

*Splikaar na plaka
tsjikietoe.*

*Kai, poeraar sien
korda, deen soe
disgracia.*

*Hoenga algoen heen-
de oen mahoos pegoe.*

*Keda koe soe pala-
bra.*

*Eel sabi ees na soe
dede tsjikietoe.*

Hij spreekt in het wild.

Van eene ziekte op-
komen.

Haar op de tanden
hebben.

Het regent dat het giet.
Kasteelen in de lucht
bouwen.

Zich alles laten wel
gevallen.

Dat is mij te geleerd.

Een verbruid leven,
maken.

Hij staat daar als een
lantaarnpaal.

Ik had mij bijna ver-
slapen.

Eene taal radbraken.
In de herssen geprikt
zijn.

Bij slot van rekening.
Over alles vallen.

Voor iemand in de
bogt springen.

Met de kippen op stok
gaan.

Te kust en te keur
gaan.

*Eel ta popia na la-
ria.*

*Lamanta di oen ma-
loe.*

*Tien kabei na djeen-
te.*

Ta jobe ki ta drama.

*Boela koe hata di
manteeka di bela.*

*Fika konteento koe
toer koos.*

*Ees ai ta poko hal-
toe pa mi.*

*Hasi oen boroto di
oter moendoe.*

*Eel ta para ai ma-
neera oen pida pa-
loe.*

*Falta poko mi a per-
de san guan.*

Habraka oen leenga.

Tokaar na sientier.

Na tien di kweenta.

Kritika toer koos.

Joeda heende.

*Bai droemi ora solo
ta drinta.*

*Skoke komo hende
kleer.*

